BIBLIOTECA CENTRALA
„ASOCIAȚIUNII"
SIBIIU

Anul II, Nr. 11

Joi 30 Ianuarie 1936

Sfarmă-Piatră

Director: **Al. Gregorian** Redacția și Administrația: Str. Agricultori, 45. — S. IV Telefon **3.76.05**

ASALTUL CONTRA DREPTEI

Lei 6

Hîrdaele cu lături, în funcțiune...

SINODUL ȘI TINERETUL

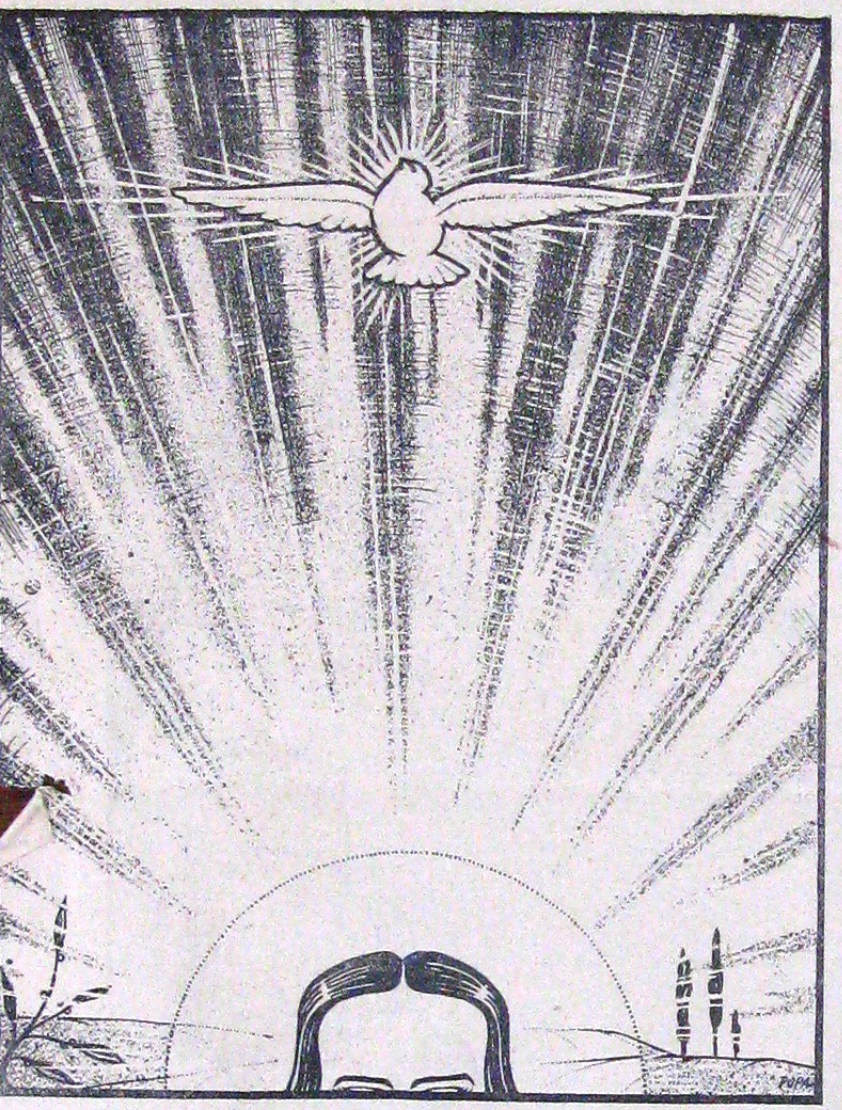

Măcar că vine din lumea basmelor, Sfarmă Piatră e creștin și el ca tot românul adevărat, și precum își pune forța herculeană în slujba ideii de neam, tot astfel înțelege, s'o dea ofrandă bisericii strămoșești. Ar oferi-o chiar sfântului Sinod, dacă sfântul Sinod ar lucra totdeauna de acord cu biserica. Dar Sfarmă-Piatră, tocmai fiindcă e și el creștin, știe că sfântul Sinod nu e totdeauna de acord cu biserica și de multe ori ia hotăriri în paguba ei și a prestigiului ei moral. De acord cu biserica ni se pare că însemnează de acord cu Hristos. Și, fie Sinod, fie oricine, numai acela nu va greși, care se va pune mai întâiu de acord cu Hristos. Adică în fiecare împrejurare și mai ales când iei hotăriri în numele bisericii, să lucrezi așa cașicum Hristos ar lucra prin tine.

Sfântul Sinod al nostru — ne pare rău s'o spunem — nu lucrează totdeauna în numele lui Hristos fiindcă lucrează de multe ori sub ordinele politicianilor ordinari. Aceasta e o mare greșală, chiar dacă politicianii în discuție ar fi extraordinari.

Sfarmă Piatră a citit acum de curând o nouă hotărire a sfântului Sinod, care e uluitoare și incredibilă. Anume: interzicerea taberelor de tineri, cari își oferă munca gratuită în folosul bisericii. Nu interesează cine sânt acești tineri și mai ales biserica nu trebuie s'o intereseze decât în ce privește actul lor de botez. Sfântul Sinod interzice însă taberele de muncă gratuită „pentru zidiri și reparări de biserici" pe motivul că acești tineri ar face, prin munca lor, și propagandă politică. Și spune în adresa oficială de interdicție că a luat această hotărire la intervenția d-lui Al. Lapedatu, ministrul Cultelor.

Mărturisim: nu ne vine să credem că această oroare s'a putut fixa cu seninătate într'un act sinodal. Aceasta însemnează să recunoști oficial că tu, organ sinodal al bisericii, nu lucrezi în numele lui Hristos, ci în numele domnului Lepădatu!!

Noi nu acuzăm pe domnul Lapedatu că a fost capabil de o asemenea intervenție, precum nu apărăm pe anumiți tineri a căror muncă gratuită e interzisă din slujba bisericii în urma acestei intervenții. Înțelegem că, între cele două părți, e la mijloc o chestiune de patimi politice în care nu avem dece să ne amestecăm. Dar ceeace nu ne convine, în calitate de creștini, e ca biserica să fie târâtă în asemenea patimi și mânjită a mia oară de mocirla lor.

Cum ar proceda Hristos într'o astfel de împrejurare, în care sfântul Sinod a judecat atât de strâmb? Există vreun caz în Evanghelie când Mântuitorul lumii respinge darurile ce se aduc altarului din inimă curată? Există vreun caz când el respinge brutal pe tinerii cari vor să se apropie de dânsul? Și mai ales, există vreun caz când Mântuitorul, de dragul vreunui politician din vremea aceea, ar fi lovit în inima tineretului care-l urma cu entusiasm sacru? Dacă asemenea orori ar exista în Evanghelie, atunci interdicția de azi a sfântului Sinod român ar fi un act de divină înțelepciune, aplaudat de cele nouă sprezece veacuri de viață creștină.

Dar nu există.

Mântuitorul lumii e al întregii lumi și al tuturor vârstelor. Adică și al bătrânilor și al copiilor, dar și al tinerilor. Și mai ales, al tuturor păcătoșilor, cari vor să se mântuiască fiindcă, precum știm, el n'a venit în lume pentru cei drepți, ci pentru cei păcătoși. S'a văzut până acum biserica să respingă pe cei păcătoși, cari vin cu frângere de inimă la altar? S'a văzut undeva biserica să respingă faptele bune, săvârșite cu zdrobire de muschi și cu inimă săltată? Dar-mi-te să le mai și interzică!

Noi știm din Evanghelie că: atunci când nevârstnicii voiau să se apropie și ei de Iisus, și când lepădații inconștienți ai vremii aceleea căutau să-i înlăture, Mântuitorul a luat pe nevrâstnici sub ocrotire și-a spus: „Lăsați-i să vină la mine, că a unora ca ei e împărăția cerurilor!".

Dacă sfântul Sinod al nostru ar fi procedat așa, — și numai așa putea să procedeze ca Sinod ortodox, — n'am fi avut spectacolul acesta, dureros pe cât de impios, ca domnul Lapedatu să inspire deciziuni sinodale în locul sfântului Duh.

O chestiune cum este aceasta, cu cât o aprofundezi, cu atât o vezi căzând mai adânc în prăpastia inconștientului.

Noi o discutăm aici exclusiv din punctul de vedere al bisericii și sântem într'o situație privilegiată în care absolut nimeni nu ne poate bănui de părtinire. Mai mult: problema tineretului în raport cu creștinismul ne-a preocupat necontenit, dealungul anilor, în tot ce-am scris până acum. Pentru noi, această problemă e una de salvare a tineretului prin biserică și de salvare a bisericii — ca instituție pământească, — prin tineret. Noi avem prezente în minte evenimentele catastrofale din Rusia sovietică și din Spania. Când tinerețul rus a fost deslipit de ortodoxie prin îndoctrinarea marxistă, el s'a pierdut totdeodată și pentru religie și pentru patrie. Când tineretul spaniol a fost sustras influenței catolice prin aceeași înfamă propagandă marxistă, țara întreagă s'a prăbușit în anarhia din care nici până azi nu și-a revenit. Un tineret câștigat de marxism devine dușmanul cel mai hotărît al bisericii și al patriei. Aceasta e o constatare verificată de absolut toate evenimentele revoluționare ale istoriei contimporane.

Psihologia tineretului, care nu calculează cu interesele strâmte și personale ale vieții practice, ci cu idealitățile care hrănesc entusiasmul vârstei, e dispus să îmbrățișeze spontan atitudinile extreme, fiindcă numai aceste atitudini îi dau sugestia eroică de care sufletul lui ardent are nevoie. Extremismul ideologic e pentru el o necesitate psihologică mai ales în epoci cum e aceasta, când formele vechi ale vieții se dărapănă dela sine, iar formele noi, fără care viața nu poate dura, își caută întruparea. Ideologiile extremiste îi apar acestui tineret ca măsuri maxime după care se pot croi noile forme ale vieți. Tinerii se angajează spontan în lupta pentru formele noi, și încă cei dintâiu, fiindcă viața lor, clocotind de necesitatea de a se traduce în fapte, e încă neîncadrată în organismul social obișnuit. Pentru orice mișcare de înnoire, fie de regenerare, fie de anarhie, întâiul disponibil activ îl oferă tineretul. Prin el, — ridicarea unei țări sau prăbușirea aceleeași țări!

Pentru politicianii de mentalitate bătrână, lucrurile acestea sânt imposibile de înțeles. Ei sânt încadrați în partide și în situații, pe care și le văd primejduite de adierea oricărei mișcări tinere. Dar biserica e datoare să cunoască această psihologie specială a generațiilor noi, fiindcă ea e datoare să cunoască sufletul omenesc cu care lucrează și pe care trebuie să-l mântuiască. Regenerarea creștină și națională începe dela copii și dela tineret precum degenerarea anarhică tot dela ei începe. Nu văd oare oamenii cu cap, câți îi mai avem, ce goană nebună întreprinde presa jidovească pentru a câștiga sufletul tineretului românesc și pentru a-l înrola în bandele ienicerilor marxiști, dărimători de patrii și de biserici?

In această situație tineretul românesc în imensă majoritate se găsește la extrema cealaltă, a ideologiei care susține patria și biserica. E o îmbrățișare spontană, instinctuală, în care absolut niciun om politic, niciun ierarh nu are vreun merit. E un miracol, dacă vreți. Și miracolul e cu atât mai evident cu cât îi vedem pe tinerii aceștia construind biserici în loc să le dărâme și să le ardă, ca în Rusia și în Spania. Instinctul lor le spune că, ridicând altare, ridică patria însăși. Căci patrie și biserică sânt unul și același obiect al ardoarei lor. A izbi în această ardoare înseamnă a izbi în patrie și în biserică. A respinge cu brutalitate tineretul, care se oferă gratuit bisericii, — iată o monstruozitate pe care o pot săvârși politicianii orbiți de patimă și asmuțiți de jidovi, dar în niciun caz biserica însăși.

Dacă d. Lapedatu nu înțelege asemenea lucruri, unui Sinod ortodox nu-i e îngăduit să nu le înțeleagă. Dela el așteptăm să ne vorbească în numele lui Hristos, solemn și sfânt, iar nu să se bâlbâie execrabil în numele unui oarecare, cocoțat din întâmplare unde spurcă locul.

Sfarmă Piatră

„Gărzile“ lui Titircă și Potircă

Nu s'a consumat încă tot „sarmul“ revoluției dela „palșpe Noembrie“ și iată că partidul internațional-țărănesc, tot năzdrăvan, ne amenință acum cu gărzi țărănești. Eu știu bine că sunt mulți căpitani de gardă civică în partidul d-lui Mihalache — și dac'ar fi vorba numai de ei chestia cu gărzile țărănești s'ar organiza ușor. Madgearu, de pildă ,trebue să fie un delicin pe baricade și mă îngrozesc, chiar, de ravagiile pe care le-ar face d. Rădulescu-Motru de pildă în fruntea cetelor de haiduci... Îl sfătuesc chiar pe amicul nostru Robu, de acum încolo să se păzească: vin „gărzile țărănești“.

Dar într'adevăr, ce sunt „gărzile“ astea care în ultimul timp au exaltat par'că și mai mult bravura cunoscută a fostilor dezertori de pe front, actualii făgurmani din stupul de pe Sărindar, ce sunt aceste noui organizațiuni pe care le comandă ca un generalisim, capul revoluției dela 14 Noembrie, d. Ion Mihalache?... Stau cu mâna la tâmplă și cuget fără sfârșit, încercând, ca vracii de altă dată, să pricep misterioasele destine care se plămădesc în burta d-lui Virgil Potârcă! Citesc gazetele până la ultimul rând, și chiar printre rânduri dacă se poate, trec discret prin strada Corabiei, mi se pare, prin fața clubului internațional-țărănesc — unde salut cu respect (și cu teamă) cartierul general al „gărzilor“ — apoi ascult comunicările dela Radio și nu scap nicio informație, în sfârșit, care ar putea să mă pună pe drumul cel bun.. De când am citit mai ales un articol al d-lui Ion Vinea, — „gărzile țărănești“ mă obsedează par'că mai mult! Distinsul poet și pamfletar democrat exhorta de pildă pe țăranii din gărzi cu aceste elocvente imagini:

Cela ne suffit pas,
Nos bras se sont armés
Sachons armer nos coeurs!

Și îmi închipui că țăranii dela Mehedinți, de pildă, când ar auzi aceste „oneste versuri“ — cum face de altfel și la noi d. Vasile Militaru, dar numai pe românește! — când li s'ar comanda însă așa, pe limba lui Déroulède, și cu accentul d-lui Mihalache mai ales, sunt convins că n'ar mai rămâne picior huligan de gogist pe șesurile Olteniei, unde ar stăpâni numai inspiratia lui Déroulède... și a d-lui Mihalache!

Dar poate chiar viteazul poet dela Patrie française n'ar fi astăzi prea mulțumit dacă ar ști abuzul care se face... chiar cu versurile lui (care nu m'asi fi gândit în ruptul capului că ar putea servi la ceva!).

Și apoi țăranii ei înșiși, scărpinându-se după ceafă, cum le e obiceiul, s'ar putea întâmpla să ne spună:

— Ia mai lăsați-ne, neică, cu d'astea! Ne luați pe franțuzește... ca să ne băgați „jidanii“ pe gât!... Nous en avons assez!!...

Și d. Ion Mihalache, care e un conștiincios discipol al Franței dela „Berlitz“ s'ar putea întâmpla să pricească...

Până acum însă suntem nevoiți să recunoastem că nu este niciun semn. Vitejii dărâmători de țară promit să se organizeze pe căprării și amenință istoria cu elăbucii lor de scuipat și cu electorala lor indignare. Ca o pagină de apocalips, pandurii din Sărindar agită ecarcafurile lor tipărite și dovedesc negru pe alb că țăranii s'au înfrățit cu galițienii, pentru n'aș ști să spun care ideal... Și nu mai departe, dar zilele trecute chiar, însuși d-rul Lupu, între două sughițuri, a scuipat un interview redactorilor Dimineței afirmând cu toată seriozitatea — cu toată seriozitatea dumisale, firește — că, ori țăranii votează de data asta la Mehedinți cu partidul internațional-țărănesc, ori atunci înseamnă că țara nu mai e... cu țara și că a trădat umanitatea, România, Democrația, Beția — și toate celelalte lucruri scumpe d-rului internațional-țărănist! Mărturisesc că am rămas profund consternat, văzând aceste sumbre perspective de care sunt convins de altfel că până la urmă tot nu-și vor da seama cetățenii dela Mehedinți...

Dar toate speranțele s'au depus, cum vă spun, în „gărzile țărănești“.

Când aud de ele, când am auzit întâia oară — cum să vă spun! — am simțit venind până la noi fiorii anilor 1789, când atâți Marrat și Danton și atâți colegi de Revolutie, mai bătrâni, ai d-lor Armand și Ghelmegeanu, s'au hătut în baricade, am văzut ridicându-se redute peste liniștitele noastre cătune: tremur încă cucurit... Evident că lucrurile astea implică primejdii și pentru domnii noștri revoluționari, iar Anatole France, care a avut grije de toată prostia omenească, a demonstrat că les dieux ont soif. De unde să știe însă asta d. Beslegeanu, de pildă, care în viața lui n'a citit decât Cei trei muschetari, pe care-i recitește de altfel în fiecare Duminică, zice el, ca să pricapă mai bine... Iar d. Armand Galinacesco, cum ar pricepe el mai mult, când citește si mai puțin — fiindcă îl supără si n'ar consimți să-și deranjeze monoclul!

Vedeți așa dar că oamenii aceștia, ar avea dreptate la rigoare... să fie oricât de hotărîți! Nu-i așa?... Ce-ar putea să-i rețină!

Și atunci băgați de seamă puțin primejdia care se arată... D. Ghemblegeanu, va lua, de pildă, comanda unui pluton de panduri olteni, cu care — e bine înțeles, firește — se va preda ca la Suceava, prizonier în mâna unui grup hazliu de cetățeni — dar până atunci, e adevărat ori nu, că s'a prăpădit de râs o Românie întreagă?...

Și ce ne facem cu d. Armand care, pentru Revoluție, sunt convins că și-ar lărgi chiar pantalonii ca să fugă mai repede?... Ce ne facem în sfârșit, cu d-rul Lupu — asta mai ales, — care, bând un kil mai mult, n'ar fi exclus să spargă efectiv câteva sifoane.. în capul oligarhiei! A, cu în timpul Revoluției, mă închid bine în casă, nici cu trenul măcar nu trec pe la Mehedinți... S'ar putea să adoarmă d-rul Lupu pe sină, trenul să-l tae în două — admițând că e un om întreg — și a doua zi să se scrie la gazetă că a fost ucis de vreun huligan, ca să-i fure „polul“ din buzunar... A, nu!

Dar în toate chestiile astea, — chiar „gărzi“ dacă se fac... un singur lucru aș vrea să spun: să nu se compteze pe țărani...

Căci inima țăranului este cam de mult, străvechi și definitiv „armată“: el nu-i poate suferi pe evrei, îi spune foarte simplu „Jidan“ — și nu mai vrea să audă nimic! Nu cred astfel că versurile lui Déroulède, cum spunea confratele nostru, ar izbuti să-i schimbe prea mult impulsurile lui ancestrale...

De aceea, când se vorbește de „gărzile țărănești“, eu vreau să sper că nimeni nu se gândește la țăranii aceia obscuri dela sate, cari nu știu nici măcar franțuzește (după atâtea guvernări țărăniste!) și cărora d. Mihalache le-a substituit de mult alți țărani... dela oraș!

Gândiți-vă și d-voastră! Ce i-ar fi apucat așa, din senin, pe țărani să asculte de... ordinul d-lui Beno Brănișteanu, dela gazetă — chiar dacă ordinul acesta le este transmis prin nădragii d-lui Mihalache!

Și atunci rămâne mereu, fără răspuns, acelaș semn de întrebare... Ce sunt, ce-or fi gărzile alea țărănești?... Nu cumva s'o fi îmbrăcat și d. Costică Brauer în ițari (...dacă-i poartă și d. Mihalacce, în definitiv!) și a pornit așa pe urmele lui Tudor Vladimirescu, în Oltenia?...

Dar încă mi-ar fi greu să cred. Eu știu că pe d. Costică Brauer — care are capul mare — itarii cu siguranță îl strâng... E foarte adevărat de altfel, că partidul internațional-țărănesc impune astăzi brauerilor lui țărani o uniformă care n'a circulat prin ghetto niciodată!

Să vorbim așa dar mai limpede. Gărzile zise țărănești nu pot fi și ele decât tot un fruct al aceleași monomanii revoluționare de care d. Mihalache s'a făcut cam de mult vinovat. De aceea și eu de foarte mult timp, doctrina internațional-țărănistă n'o mai pot judeca altfel decât în marginea lui Caragcale.

...Și atunci, domnilor, cum! De câte ori nu vă convine d-voastră politica — pac cu revoluția, ai?!...

Dar pe cine credeți, în definitiv, că speriați! Pe Nichifor Robu?...

Ei — știu și eu... — o să vă arate el, poate!... Fiindcă, dacă e vorba de țărani, tot el mi se pare că este mai mult... decât d. țăran român Madgearu sau chiar decât d. Albert Fagurman.

...Cu toate astea nu trebue să ne disimulăm pericolul. Sunt strajnici — eu îi văd de aici! Iată domnul ăla înalt și grăsun, este Chiriac Ghelmegeanu, iar dincolo, mai mic, cu o cărare sub care dispare capul și cu un monoclu atâta de țărănesc, ăla în sfârșit, pe care abia îl vedeți, este junele Ricâ - Armand - Venturiano... Sunt toți, în păr — vorba lui Leonida — la Revoluție!

Păzea, așa dar, domnilor... Păzea, neică Robule! Căpitanul de mondiri Potârcă-Inimă rea, a pleeat la bătăie...

Aoleu..., — Spiridoane!

Toma Vlădescu

Tot despre „L'Action Française“

Atunci când falsa democrație prădă avutul țării, revolta francezilor este unanimă. Acest popor glorios și bun, înșelat în bunele lui intenții, se cutremură. Și tot deauna caută să-și apere libertatea și demnitatea, pe care a câștigat-o în marșul unei Marseillaise pline de avânt, pe care a cântat-o și în zilele de generoasă nebunie pe baricadele stropite de sânge.

In avântul său din nou ridică aceste baricade, cari înseamnă rezistența demnității naționale față de crizele morale prin care trece.

L'Action Française, a dat totdeauna semnalul de alarmă. Ea amintește cetățenilor că, coeziunea franceză a fost sfărâmată și un popor întreg de oameni harnici, economi și inteligenți este încontinuu mințit și mai ales furat fără rușine. „Ciorapul legendar al bunului burghez francez a fost așa de brutal golit“.

Această revoltă s'a petrecut cu fiecare mare scandal financiar, când s'au furat milioane de franci din punga contribuabilului francez.

Mai recentă este cunoscuta afacere veroasă a lui Stawisky.

L'Action Française ridică și acum cuvântul de revoltă, domină spiritul public și raliază în jurul ei conștiința unanimă a Franței, iar revolta Parisului asediază Palais Bourbon. Strada clocotește de indignare, iar imensa protestare a Franței sguduie din temelii regimul infam de jafuri și de hoții.

Momente impresionante.

Chautemps, Daladier se apără cum pot împotriva lui Leon Daudet și Charles Maurras, dar sânt striviți amândoi sub loviturile acestor mari polemiști. Iată ce manifest răspândește Acțiunea Franceză:

„Cu Action Française care cea dintâiu a coborât în stradă, toții parizienii cinstiți au vrut să strige hotilor că s'au săturat de acest regim. Pentru a salva parlamentarii corupți Daladier, Frote, Missler au pus să se tragă contra fraților combatanți, studenților, asupra francezilor din toate clasele cari manifestau desarmați. Banditii siguranței generale au pus la cale asasinarea consilierului Prince de a cărui cinste le era frică“.

Și cu ce dureroasă nostalgie în aceste zile memorabile publică Maurras din nou manifestul ducelui de Guise care amintește francezilor timpul de altădată și pe care ei l-au refuzat. Amintește cum s'au spart altarele regale de odinioară și peste atâtea mulestoase ruine s'a ridicat o democrație „falsă și barbară“.

O problemă interesantă de care am căutat să mă conving în contact direct cu realitatea a fost dacă tineretul francez face chestiune de rasă sau nu în țara sa.

In Franța azi problema rasei n'a ajuns să formeze o chestiune ardentă pentru viitorul națiunii franceze. Pot să citez în privința aceasta părerea lui Paul Morand:

— „Tineretul francez nu se poate pasiona de rasă, cum o face tineretul german, fiindcă țara noastră recunoaște noțiunea de rasă; el nu poate adora pe Cesar ca tineretul italian, căci Cesar nu se poate naște la noi; el privește îndepărtându-se bolșevismul, care încetează în mod progresiv de a fi o doctrină mondială, ca să devină un imperialism slav, militar și oriental.

Dr. Cornel Todea

Dar unde sânt minoritarii de-altădată?...

Ce vremuri erau altădată! Aveam minoritari. Țara noastră, Europa, planeta avea minoritari...

Adesea te culcai ca simplu cetățean, simplu soț sau tată de familie, și deodată te trezeai din somn la gândul: ce s'ar face omenirea, ce ne-am face noi dacă n'am avea minoritari!

Viața, într'adevăr, ni s'ar fi părut searbădă fără ca la fiecare moment s'auzim o schelălăitură străpungând văzduhul. Un boanghene funcționar la P. T. T. era călcat pe picior în pragul unei cafenele din Cluj, reclamație la Liga Națiunilor! Un geam căzea din lipsă de gips la un restaurant din Oradia, jalbă'n protap la Haga! Spitzul unei contese hune din Arad era asaltat, negreșit nu prin față, de un câne ciobănesc, atentat la pudoarea lui Gengis-Khan!

Dar procesul optanților! Ce scandal superb, ce emoție, ce șantaj magnific!

Și toate acestea de ce? Fiindcă aveam minoritari!

Mais où sont les neiges d'antan?...

Unde sânt contii Bethlen și Apathy de odinioară? Unde sânt copiii teribili ai Europei? Unde ne sânt minoritarii? Europa devine o casă din ce în ce mai tristă.

Să recunoaștem că vina nu e chiar a lor. Există o gelatină pentru orice colonie de microbi. Europa, care e o imensă bucătărie, nu se putea să n'aibe și dânsa o farfurie cu gelatină pusă la o fereastră oarecare. Cu cât fereastra nu stă mai în curent, cu atât mai bine pentru coloniile de microbi. Deci Geneva. Asa numitele Uniuni ale Ligei Națiunilor, compuse din toate missele engleze care n'au murit după împlinirea vârstei de 70 de ani, erau profilările dincolo de spațiul provincial al Genevei, profilările până în creerii Scoției, și până la picioarele Niagarei, erau profilările internaționale pe cerul justiției supreme ale gelatinei umanitarde, cu zer minoritar.

Imensa sete de literatură a unei Europe ostenite se adăpa atunci prin sexul deapururi ignorat al misselor umanitare, plus buretii storși ai unui Barbusse ori Guernut, dela isvorul acesta al lacrimelor budapestane; și pus la răcoare, pe rafturile aerate de Alpi și de idei, ale Genevei, devenea, cum spun, avantajoasă gelatină.

Un lucru însă n'au înțeles minoritarii, — de fapt Ungurii, fiindcă — dacă nu și acestia-s morți — nu știu ce alți „minoritari" mai există în Europa.

Anume: că gelatina, printr'o regretabilă a ei omisiune de constituție, nu e și dinamită; că e bună de pus pe raft dar nu și de război; că poți face cu ea literatură, dar s'o strângi de pe toată fața pământului, și nu poți umple cu ea o singură gură de tun...

E altceva să agiti ținut trecut de 70 de ani al Europei și altceva să mobilizezi o singură baterie a ei. Și experiența au avut-o Ungurii chiar toamna asta. A fost de ajuns ca un pluton de bersaglieri să se îmbarce pentru Abisinia pentruca toată problema minoritară să se facă praf și pulbere. Dar vai, praf de călcat în picioare, și nu pulbere de război!

Europa, în frunte cu Anglia, țara misselor și umanitarismului minoritard, s'a găsit dintr'o dată la mii de leghi distantă de Ungaria. Articolul 19, din care isvorăste toată lirica revanșardă a celor 15 ani post-belici, s'a văzut interpretat mai mult ca oricând contrar sofisticei arpadiene!

Dacă Europa întreagă, omenirea a 32 de state, ca un singur om a declarat că nu este dispusă să aibe război nici pentru revendicările atât de juste ale Italiei, ce război se mai poate risca pentru cele șase milioane de Unguri care, ca să arate lumei că nu-și mai încap în granițe, aleargă din capitală în capitală europeană în căutarea unui chibrit de aprins Europa centrală.

Concluzia au tras-o chiar minoritarii, dacă ne gândim la atitudinea adoptată în ultima vreme de „Minorité", organul cu trei ani albiți și vreo câteva... zeci de pagini la pasivul său, organul Biroului Central al Minorităților, care, ați înțeles prin teribila-i amploare și mai grozavul răsunet, constitue azi singurul butoi serios cu dinamită al Europei...

In ultimul său număr la cine credeți că se dă necrutătorul organ? La Geneva, mama minorităților. Și cine credeți că e spurcat cu mai nobile lături? Nicolae Tultescu, omul care i-a scăpat de război cu Yugoslavia, după dănănaia dela Yanka Puszta.

Ce concepție or fi având minoritarii de oamenii de stat români, ce-or fi crezând dânșii de pacifismul lui Nicolae Titulescu, de vreme ce Monitorul lor face spume la gură pentru ieșirea recentă la Cameră, a Cancelarului român cu prilejul interpelării deputatului Bethlen.

Nu, nu, niciodată, acest nevermore al românismului, sunat ca un clopot de îngropare la căpătâiul revendicărilor ungare, de omul cel mai înțelegător al Europei, nu-l mai auzise oare și până acum?...

Dar până acum Ungurii mai aveau speranță în Liga Națiunilor.

Insă iată că atât Nicolae Titulescu, întâmul Genevei, cât și Vaida Voevod, întâmul lui Nicolae Titulescu, le spune că de geaba caută să-i pună posti între degete, — Geneva nu mișcă.

Și atunci, război contra Genevei!

„Declarația fermă a d-lui Titulescu, „că minoritarii n'au niciodată câștig „de cauză la Geneva, ne obligă să „reamintim declarația d-lui Vaida-„Voevod, fost președinte de Consiliu „român, care într'o conferință ținută „la Oradia, în 17 Martie 1935, a fost „chiar mai elocvent decât ministrul „său de afaceri streine: el a decla-„rat: Să nu ne temem de Societatea „Națiunilor, fiindcă în momentul în „care Tratatele minorităților au fost „redijate, o personalitate foarte in-„fluentă ne-a declarat cu privire la „Sași și Săcui: trebue să-i românizați „încetul cu încetul, și atunci chestiu-„nea e transată. Nu trebue să vă te-„meți de Liga Națiunilor, a adăogat „d. Vaida-Voevod. D. Titulescu nu va „avea decât să prezinte câteva obser-„vații și să organizeze câteva reuniuni „amicale, și chestiunea se va lichida. „Liga Națiunilor nu poate să-și vâre „nasul unde nu-i fierbe oala!".

Ca aceasta să fie părerea unui bărbat de stat român, treacă-meargă. Dar ca ea să exprime chiar starea de lucruri pe care Ungurii o constată dela un timp la Geneva, și în cele două țări de bază ale ei, Franța și Anglia, iată ce Ungurii nu pot ierta.

Geneva e denunțată atunci ca cel mai mare pericol european!

Geneva aceia la care Nicolae Titulescu — notați — nu făcuse încă drastica declarație cu privire la incapacitatea țărei noastre de „a primi un singur strein în plus", — declarație care trage o barieră de foc între umanitarism și naționalism, între un for și un neam, între o piață de flori internațională și popoarele care înțeleg să vină la ea nu cu granitele lor de vânzare...

Și atunci nu-i locul să spunem: săracii minoritari, — unde ne sânt minoritarii!...

Dragoș Protopopescu

PARAZIȚII

Intelectual, muncitor, — creștin și prăpădit,—dumneata naivule, care te înnalți cu sborul lui „Sfarmă Piatră" spre răcorile albastre ale cerului, pentruca să te întorci apoi și să agonizezi, avarule, peste grămezi de viață obscură între gânduri, — citește, cască ochii, domnule:

„SOCOMET"

SOCIETATE COMERCIALA METALURGICĂ, S. A.

Max Ausnit, consilier comercial, încasează lunar 150.000 lei; Edgar Ausnit, consilier comercial, încasează lunar 150.000 lei; ing. C. Orghidan, ad-tor delegat, încasează lunar 100.000 lei; Iosif Kronovici, director, încasează lunar 70.000 lei; Adalbert Blum, director, încasează lunar 70.000 lei; Albert Klein, director, încasează lunar 42.000 lei; G. Rosenfeld, director, încasează lunar 41.000 lei; MIRCEA ȘTEFAN AL. VAIDA, director, încasează lunar 40.000 lei; M. Lam, subdirector, încasează lunar 39.000 lei; Otto Drucker, subdirector, încasează lunar 39.000 lei; E. Deutsch, subdirector, încasează lunar 33.000 lei; M. Comsa, subdirector, încasează lunar 31.000 lei; S. Israilovici, subdirector, încasează lunar 27.000 lei; Iosif Könyöki, procurist, încasează lunar 30.000 lei; M. Papadopol, procurist, încasează lunar 29.000 lei; T. Halpern, procurist, încasează lunar 27.000 lei; Eug. Blau, procurist, încasează lunar 23.000 lei; A. Haffner, procurist, încasează lunar 22.000 lei; O. Craioveanu, procurist, încasează lunar 18.000 lei; V. Giorgeacopol, procurist, încasează lunar 18.000 lei; Fritz Rottman, voiajor, încasează lunar 11.000 lei; S. Liwowski, voiajor, încasează lunar 10.000 lei; B. S. Segall, voiajor, încasează lunar 9.000 lei; J. Tannenbaum, avocat, încasează lunar 7.000 lei; Dr. C. Leonte, medic, încasează lunar 6.000 lei; Dr. Palade, medic, încasează lunar 10.000 lei; Hugo Rosenfeld, funcționar, încasează lunar 17.000 lei; C. Manoliu, funcționar, încasează lunar 17.000 lei; A. Teodorof, funcționar, încasează lunar 14.000 lei; R. Melidon, funcționar, încasează lunar 11.000 lei; Ion Baicu, funcționar, încasează lunar 9.000 lei; Kaethe Theil, funcționară, încasează lunar 8.000 lei; Elisabeta Marcus, funcționară, încasează lunar 7.000 lei; Willi Strulovici, funcționar, încasează lunar 7.000 lei; Schmidt Heinrich, funcționar, încasează lunar 11.000 lei; Leon Uscatu, funcționar, încasează lunar 10.000 lei; Stutzer Mady, funcționară, încasează lunar 6.000 lei; Beatrice Bernstein, funcționară, încasează lunar 6.000 lei; Ella Manu, funcționară, încasează lunar 6.000 lei; Maria Wopalka, funcționară, încasează lunar 6.000 lei; Eta Ghelman, funcționară, încasează lunar 12.000 lei; Marcel Serper, funcționar, încasează lunar 12.000 lei; Matilda Leibovici, funcționară, încasează lunar 9.000 lei; Anna Fichmann, funcționară, încasează lunar 10.000 lei; Eleonora Fichmann, funcționară, încasează lunar 6.000 lei; Ed. Spiesz, funcționar, funcționar, încasează lunar 6.000 lei; Roza Isac, funcționară, încasează lunar 5.000 lei; Jean Isac, funcționar, încasează lunar 4.000 lei; Dorothea Saphir, funcționară, încasează lunar 4.000 lei; Cassian Botez, funcționar, încasează lunar 7.000 lei; Hortansa Lazăr, funcționară, încasează lunar 8.000 lei; Mary Spigelmann, funcționară, încasează lunar 6.000 lei; Marcel Ionescu, funcționar, încasează lunar 4.000 lei; Reinstein Gustav, funcționar, încasează lunar 4.000 lei; Mayer Seidmann, funcționar, încasează lunar 4.000 lei; Busuioc Alex., funcționar, încasează lunar 3.000; Gheorghe Doja, funcționar, încasează lunar 3.000 lei; Pribeagu Mircea, funcționar, încasează lunar 2.000 lei; Ștefan Manoliu, funcționar, încasează lunar 3.000 lei; Alex. Tobescu, funcționar, încasează lunar 3.000 lei; Floru Dumitru, funcționar, încasează lunar 3.500 lei; Sandu Marian, funcționar, încasează lunar 3.500 lei; Elena Munteanu, funcționară, încasează lunar 1.500 lei; Ilie Plăcintă, camerist, încasează lunar 2.000 lei; Valeriu Frăsineanu, liftboy, încasează lunar 2.000 lei.

Este aci, după cum văzusi, și d. Mircea Vaida, băiatul lui Niculae...

D. DRAGOȘ PROTOPOPESCU, prietenul și colaboratorul nostru, s'a retras, ca și marii săi predecesori, — păgâni sau național creștini! — de o lună la munte, chinuit de O MARE INTREBARE:

CE SE VA FACE CU CEI 17.000 DE CITITORI AI LUI „SFARMĂ PIATRA"?

Intr'adevăr, romanul „FORTUL 13", care apare în vitrină la capătul acestei săptămâni, se trage — din modestie caracteristică — numai în 3.000 de exemplare.

Ori, dacă scădem din 17.000, 3.000, după toate regulele pitagoriciene rămân: 14.000!

Ce se va face autorul cu 14.000 de oameni care vor da buzna la librării ca să ridice „Fortul 13"?

Ori, ca să evite un război civil, autorul — pe munte — a găsit soluția:

Va scoate ediția II-a! Dar dacă nici ea nu va ajunge?

Nu-i nimic, va scoate ediția III-a, a IV-a, V-a și așa mai departe...

Ceiace autorul a calculat — tot pe munte — că se va întâmpla cam pela anul 2036.

Vlădica Roman Ciorogariu

La o vârstă octogenară, curat și înalt ca o cometă, acest străjer al românismului la granița de Vest, a trecut senin, și împăcat peste pragul orizonturilor pământene.

Seninătatea lui dela sfârșitul anilor semănă cu liniștea maestoasă a mării a doua zi după furtună. Vrăjmășia puterilor de temelie rămăsese în plină vigoare, dar peste ea, ca zâmbirea duminicală a lui Dumnezeu, s'a întins vălul liniștirii și-al împăcării. Și într'adevăr, nimeni mai mult decât vajnicul vlădică dela Oradea nu era îndreptățit să participe la praznicul împăciuitor al reprivirii duminicale. Căci vieața lui de neînduplecat luptător și fără preget păstor a celor dumnezeești se confundă cu năzuințele românești ale Ardealului în acțiunile lui de puternică afirmare și categorică întoarcere la matca românismului. Nimeni n'au trăit mai intens decât el drama Ardealului premergătoare Unirii. Roman Ciorogariu, cu cârja de păstor, cu pana de scriitor, cu aleasă pregătire de dascăl ardelean și cu inima de mare luptător, era în mijlocul tuturor bătăliilor ce se dedeau pe câmpul național. Dimensiunile acestei personalități multiple, frumoasă în ținuta ei de eroică simplicitate, sunt dimensiunile Ardealului românesc. *Nimeni n'a întrupat într'o mai cuprinzătoare sinteză ideea creștină și ideea națională, cele două coloane de foc ale ontologiei românești, ca Roman Ciorogariu.*

Prin aceasta, figura lui augustă depășește cadrul revendicărilor locale, devine *un simbol al românismului.*

L-am văzut întâia și ultima oară pe episcopul dela Oradea la congresul Frăției Ortodoxe dela Cluj, cu câțiva ani înainte. Fiind aproape, am putut să-l urmăresc cu cea mai mare atenție. Nu știu care a fost impresia sălii, mai plină ca oricând, a Teatrului Național din Cluj, dar eu, când a început Vlădică Ciorogariu să-și citească cuvântarea, am văzut în figura lui de venerabil patriarh, în vorba lui cumpătată și bărbătească, în fața largă și senină, în ochii iscoditori de taine și iertători de păcate întreagă biserica noastră luptătoare. Cât și-a rostit el cuvintele, puține dar viforoase în tâlcul lor, în sală era o tăcere solemnă. Se rostia doar biserica noastră prin una din cele mai curate și mai luminoase fețe ale ei. Înălțimea episcopului Ciorogariu de atunci a rămas pentru mine *unică* și aceeași pentru totdeauna.

Rupt din tulpină țărănească, ca mai toți cărturarii Ardealului, înrudit prin mamă cu furtunosul luptător național Moise Nicoară, Roman Ciorogariu, înzestrat cu toate virtuțile neamului său și-a însușit cu o necurmată râvnă o aleasă cultură. Pregătindu-se pentru cariera preoțească și dascălească, a frecuentat mai multe vreme, făcând studii temeinice de teologie și filozofie, universitățile din Leipzig și Bon, unde, spunea el, a avut coleg pe Wilhelm al II-lea. Întors în Ardeal, s'a stabilit la Arad, unde a funcționat ca profesor și director la seminarul teologic și pedagogic timp de câteva decenii, îndrumând atâtea și atâtea generații de învățători și preoți, făcând din fiecare un exponent viu al cauzei românești, întorcându-le privirile spre izvoarele dătătoare de vieață ale românismului. Sfaturile, tactul și priceperea lui Ciorogariu, susținute de o nemărginită credință în puterile neamului său, au dat Ardealului dăscălii și preoții cari au întreținut focul sacru al dragostei de țară și au pregătit, în ciuda forțelor potrivnice, unirea. *Numai de pe acest plan de înaltă pedagogie națională se poate prinde întreaga semnificație a personalității lui Roman Ciorogariu, acest sfânt între sfinți, prin care vorbește, așa de vibrant, simfonic și totalitar, Ardealul!*

Căci existența istorică a Ardealului nu se poate închipui fără împletirea masivă a țărănimii, preoțimii și învățătorimii, cari în realitate se reduceau la aceeași vânjoasă armatură de temelie, țărănimea. Lozinca de luptă *„dela Vlădică până la opincă"* nicăeri nu este mai reală și mai încărcată de semnificații istorice și sociologice ca în Ardeal. Din creștet până în rădăcini pulsa același sânge, svăcnia aceeași inimă, se rostia aceeași rugăciune și ardeau aceleași năzuinți. Toți vorbiau aceeași limbă, aveau aceleași datini și același Dumnezeu.

De zidul acestei solidarități organice și elementare s'au zdrobit toate uneltirile vrăjmașului și din inima lui, ca din pieptul unui turn a sunat, la împlinirea vremii, clopotul marelui praznic românesc. Și între păzitorii lui, Roman Ciorogariu își are locul de frunte.

La Arad rămâne până în 1917, când este numit vicar la Oradea, unde la 1920 a fost ales episcop. În acești ani de crâncenă încercare pentru existența noastră ca popor, când se zdrobiseră tablele unei legi vechi, și nu se știa ce va veni, Roman Ciorogariu, cu ființa învolburată de destinul neamului său, a trecut prin momente decisive, cari l-au consacrat de atunci ca erou al bisericii și al națiunii: prigoana comunistă, în timpul căreia n'a voit nici un moment să se despartă de poporul său și atentatul dela Senat, pe urmele cărula Roman Ciorogariu a rămas un mare și sfânt ciung al neamului.

După acest atentat, pierzându-și mâna dreaptă, vlădica Oradiei a învățat să scrie cu stânga, la o etate când cei mai mulți nu se îngrijesc decât de reumatisme și rinichi. De atunci, a întemeiat o episcopie model, a deschis o academie teologică la Oradea, a editat reviste și a scris până în ultimile zile. Limpeziniea gândului nu l-a părăsit nici în pragul morții. Vlădica Ciorogariu, „această figură de sportsman", cum l-a spus Regele Ferdinand, a fost tânăr până la moarte. Vieața lui este o dovadă că inteligența cuiva este un necunoscut izvor de tinerețe.

Dar pe lângă bogata activitate de preot, vicar, episcop, director, profesor și dascăl, *acest mare și sfânt ciung al neamului* a desfășurat o vijelioasă activitate ziaristică și scriitoricească de peste șase zeci de ani. Toată vieața lui a fost o dăruire generoasă, un sacrificiu necântărit și necalculat. Vremurile cele mai mestere și răspunderile cele mai mari l-au găsit la locul lui. N'a ezitat și nu s'a temut niciodată. Iar atunci când destinul neamului său a fost aruncat în cumpăna istoriei, Vlădica Roman Ciorogariu, ca un copac, cu fruntea sprijinită de cerul românesc și cu rădăcinile adânc înfipte în durerile de-acasă, veghia eroic, cu crucea într'o mână și peana în cealaltă. Așa l-a prins triumful românismului pe plaiurile Bihorei. Iar mai apoi, când bomba netrebnicului Max Goldstein i-a retezat dreapta, Roman Ciorogariu și-a mutat și cârja episcopală și peana scriitoricească în stânga, continuând să-și împlinească, după poruncile sângelui său românesc și după cumințenia tâmplelor cărunte, cu aceeași râvnă, misiunea vieții sale. Și a dus-o, țeapăn la gând și aprig la vrere, până la capăt. Vieața acestui copac al românismului crescut la granița de Vest, unde vrăjmășia bătăliilor era mai viforoasă într'un stil de vieață, stilul de vieață a unui Vlădică român, preot, dascăl, gazetar și luptător în același timp. Sufletul lui era deschis tuturor vânturilor și trebuie să pareze loviturile venite pe neașteptate din toate părțile. Arsenalul lui de luptă trebuia să se desfășoare pe toate liniile de bătaie. Și pretutindeni a biruit.

Iată dece spuneam mai sus că prin nicio altă figură Ardealul de ieri și de azi nu vorbește mai plin, mai natural și mai românește, ca prin acest mare și sfânt ciung al neamului.

Cine vrea să cunoască câteva din etapele acestei vieți, contopită cu drama Ardealului dela 1914-1919, să deschidă cartea masivă ca Ardealul și alinătoare ca o evanghelie: *„Zile Trăite"*.

Simplă și directă, vie și pătrunzătoare, notația Episcopului Ciorogariu dă măsura talentului de scriitor pe care l-a avut această înaltă față bisericească. Când evocă pe Gh. Lazăr sau A. Șaguna, cuvântul episcopului i-a aripi, despică văzduhul și se avântă spre înalturi.

„Mitropolitul Șaguna a făcut o epocă, dar nu s'a consumat în acea epocă. Sufletul nu moare. Sufletul lui deschide acum din mormânt însemnătatea divină a vieții pentru Patria nouă: epoca nouă a civilizației creștine. Acum se desfășoară întreaga lui mărime, caracterul lui profetic.

Peregrinagiul dela Râșinari e o evlavioasă închinare înaintea geniului marelui Ierarh și o înălțare sufletească la idealul unei Românii creștine, pe care nici porțile iadului nu o vor birui.

„Să stăm bine, să stăm cu frică, sfânta jertfă cu pace să o aducem la împlinirea acestui ideal".

Ce îndemn mai eroic și mai românesc putea să ne vină nouă celor tineri dela *acest mare și sfânt ciung al neamului?!*

Grigore Popa

O trădare masonică

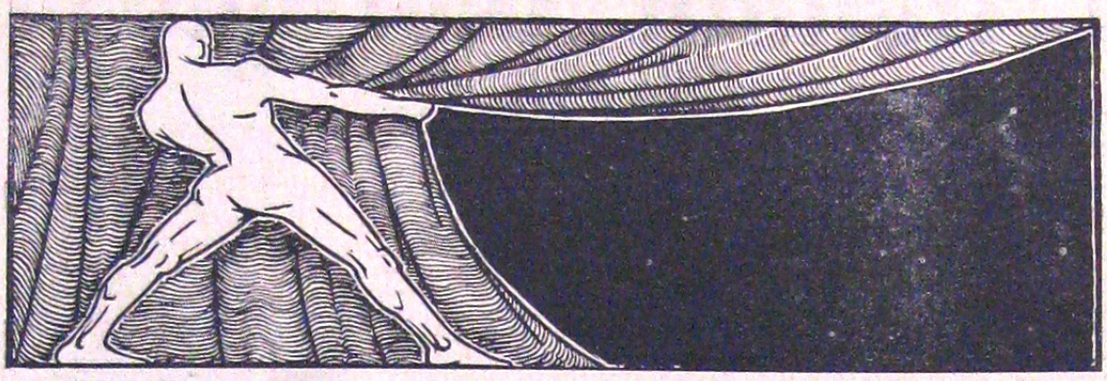

De când ne-am înfipt penița în coastele masoneriei că să-i răscolim mărunțaele putrede și puturoase, am câștigat—pe lângă dușmănii prevăzute — și prietenii nicicând dorite. Personalități, cu suprafață în lumea culturală și politică a țării, ne acordă nevrute privilegii de sentimentale întârzieri în convorbiri nesfârșite și patetice mărturisiri, care— toate — vor să rotunjească o idioată concluzie, anume, că masoneria e o floare rară, crescută idilic și misterios, în cel mai pur pământ, pe care — vă închipuiți d-stră — nici lumina zilei nu-l poate murdări.

Așa, mai acum câteva zile, mă invită la un pahar de vin un om, cu joben foarte de treabă, dar care, până când am prins de guler masoneria, nici nu-mi răspundea la salut. Obișnuit cu toate curiozitățile lumii, nu mă mir deloc de amabilitatea boerului cu joben și mă las târât într'unul din cele mai aristocrate localuri bucureștene. Modestia hainei mele, croită după capriciul unui buzunar întotdeauna gol, frângea armonia rigidă, dar elegantă a interiorului și eram oarecum stânjenit. Și a trebuit să fiu și eu atunci, o singură dată în viață, democrat, ca să-mi justific prezența acolo. Căci într'adevăr, întrucât s'ar fi împăcat mai mult, cămașa — care demult nu mai e țărănească—a d-lui Mihalache, sau prezența noduroasă a d-rului Lupu, cu armonia rece și distantă a acelui interior?

N'am vreme să mă gândesc mai mult, căci boerul meu în joben, care gâlgâie de veră, care — veți vedea îndată — i-a fost fatală, mă copleșește cu inutile amabilități, vrând astfel să-mi frângă cerbicia antimasonică. Așa dar, aveam de-afacе cu un mason. Idiot și bleg ca toate secăturile din hrube! (Mă scuzați, domnule...)

ELEGANȚA ȘI PROSTIE

Mă pregătesc să opun o documentată rezistență masonului. Îmi adun cele mai neîndurate argumente, le caut o axă și-mi impun să le dau o expresie tare. Căci în fața mea aveam cum v'am spus, o personalitate — se zice! — al cărei nume nu m'ar ierta cenzura să vi-l spun, care ocupă în viața culturală și mai ales politică a țării o suprafață cât o moșie. Adăogați la aceasta aerele de suficiență și autoexaltare, în care jobenul nedoritului meu prieten își schița gesturile, aristocrate — n'am ce zice! —, își articula cuvintele și-și înflorea, pe inimă, cât o grădinărie, un șervet de mătase. În sfârșit mă cam temeam de acest domn.

— „Uite dragă, cum ți-am spus, eu nu pricep deloc încăpățânarea asta antimasonică a lui Sfarmă Piatră al d-stră.

— „Păi, Domnule Joben, Sfarmă Piatră știe din instinct, ceea ce d-ta, cu toată elegența d-tale culturală, nu vei pricepe niciodată Știe anume, că masoneria este o mascaradă care n'are nici-o aderență cu pământul și sufletul acestei țări. Și mai știe — asta din imprudența d-voastră — că e și criminală.

— „Bine, bine, asta o știu eu, dar în hrubele noastre se petrece admirabil, încât nu face să te'npiedici de nimicuri de acestea și să te lipsești de clipe cu adevărat rare! Viața dragă, este...

Și masonul a început să depene o romantică definiție și justificare a vieții și mă invita să mi-o înfund și eu pe a mea în hrube ca Sadomanu, Argetoianu, Pangal, Nona Ottescu, colonel Pleniceanu, Narodinghian, Grigoriu, Sterea, dr. Anastasiu, etc., etc.

În fața acestui cap găunos, a cărui cea mai frumoasă podoabă — observ abia acum — este jobenul, renunț la argumente și schimb tactica. Trec la atac.

BANCHET MASONIC

Îmi ieau deocamdată o poză atentă și ascult. Insinuez interes și strecor întrebări nevinovate. Aduc vorba de banchete. Știu că masoneria are o mie și unu de banchete pe an, numai între frați, sau și cu surorile, adică androgine.

— „A! face prietenul meu, să vezi ce teribil am petrecut decurând la un banchet al nostru! Știi, colo, pe Câmpineanu... A fost o noapte de nebunie!

Și masonul începe să-mi înșire, stâlcit și agramat, momente subterane dintr'o parodie bahică. Renunț la jargonul cu joben al masonului meu și încerc să redau cât mai amănunțit banchetul în chestie, care bănuim că a fost cel al solstițiului de toamnă, la care a participat și-un mason francez, cum se va vedea.

EROI ȘI ARME

Nu sunt atât de naiv, ca să cred că un banchet masonic se reduce la mărturisirile unui juncan cu joben, la un pahar de vin. Și totuși, veți vedea, că și atât e suficient ca să te compromită pentru un veac, de'ndată ce ai călcat într'o lojă, cu șorțul pe burtă, cu capul sub ciocanul cât un maiu al marelui maestru și cu șira spinării frântă, căci în hrubă, tu nu mai ești tu, vorba... ceea.

Au participat la acest banchet, atât am putut smulge masonului meu — : Argetoianu, care-a prezidat, Pangal, șeful coloanei nordice; Nona Ottescu, șeful coloanei sudice și frații — așa își zic masonii între ei — Colonel Pleniceanu (Ploești), Narodinghian, Voicu Nițescu, dr. Anastasiu, Oskar Kaufmann. Asistența a fost complectată de alte câteva zeci de asemenea specimene din protipendada țării, precum și de-un delegat al masoneriei franceze, cum se va vedea din anumite faze ale banchetului.

Masa, în formă de potcoavă uei, adică în muchea potcoavei, pe Argetoianu, marele maestru, care a condus banchetul, ajutat de supraveghetorii celor două brațe ale potcoavei, Pangal și Ottescu.

Ținuta, a fost cea de rigoare: diagonală împodobită cu semne din simbolica masonică, șorț — greu de aceleași podoabe —, steag, spadă și tun. Să nu vă mirați! Fiecare mason e un crâncen patriot, în care sentimentul național clocotește la o altă temperatură. Aici, tricolorul — de pildă — nu mai poate exprima tare și integral clocotul național și-atunci masonii caută alte steaguri, alte tunuri și altfel de spadă, mai adaptate și mai expeditive pentru tălăzuirea lor românească, care s'ar evapora dacă ar aștepta — ca noi dela Sfarmă Piatră de pildă — până s'ar aprinde focurile pe culmi. Și-atunci intră în potcoava din lojă și-și făuresc, cum v'am spus, instrumente moderne de luptă. Iată: steagul, vă închipuiți d-stră ce-i acela steag masonic? E un șervet, cât mai murdar posibil. Dar spada? Este cuțitul de masă, cu care colonel Pleniceanu atacă patriotic friptura din potcoavă cu aceeași voinicie, cu care flăcăii noștri se năpusteau în hoardele lui Mackensen la Mărășești! — Iar tunul! ei bine, tunul masonic e teribil. Trebue să-ți simți brațul fulgerat de comandantul subteran Argetoianu, acest erou bleg dar crud, ca să poți lupta cu el! E un pahar verde, în care fierbe ceaa mai masonică licoare, vinul cel mai răzvrătit, cel mai eroic! Și cu alte arme tot atât de teribile se bat eroii noștri subterani. Căci un banchet masonic, e o înebunită cavalcadă, care se desfășoară în asalturi dinamice, cinci sau șase la număr, după o strategie rituală.

LA ARME

Săltat în două picioare care abia-l indură, cu ciocanul de lemn cât un maiu în mână, cu care izbește de trei ori în muchea potcoavei, Argetoianu comandă întâiul asalt:

— „Descărcați... sticlele! — Încărcați tunurile! — Și'n pahare începe să sfârâie vinul. Cel mai activ ostaș pare-a fi Leonte Moldovanu.

Și cum masoneria nu uită că cel mai mare dușman al ei, înlăuntrul statului, e [illegible] gurile tunurilor se îndreaptă către Ei, după comandă: „Spada în mână! și cuțitele încep să tremure epileptic, molipsite de eroism masonic". Steagurile sus! și de-asupra patroanei fâlfâie un batalion de brațe șervete. Iar mai crâncen decât toate, se zbătea drapelul ostașului Pleniceanu dela Ploești, care era să sară peste potcoavă, ca un dorobanț peste redută...

— „La tunuri, tună atunci mareșalul A...rgetoianu și s'a frânt vițelul din pieptul arămit al Pleniceanului. S'au năpustit îndată toți înspre tunurile depe spinarea potcoavei,

— „Și acum, pentru Șeful Statului, pentru familia Sa și pentru Patrie, cel mai teribil, cel mai ucigător foc... un... doi... trei... foc!

Și gurile tunurilor, potrivite pe guri fripte de foc monarhic și potrivite, s'au deșertat în bârdăhane masonice, în bahică rostogolire, cu vuet înfundat. După această războinică încordare, ca o destindere mult meritată, mareșalul comandă repaos. Din piepturile bravilor luptători răsună atunci puternic, un „să trăiți" masonic: „huzé, huzé, huzé". Și'ndată toți dinții se înfig flămânziți, dar în cadență rituală, în tărtița unui bibiloi, care-a îndrăznit să păcătuiască în ograda marelui arhitect. Dar să nu credeți că masonii mănâncă! Ferească Dumnezeu! Nici chiar după acest titanic asalt! Ei oficiază o slujbă sacră, slujba masticației materiei rebele, cum le place lor s'o numească. Și ești cu atât mai pios slujitor, cu cât ți se bat mai mulți calici la gură și cu cât tărtița în chestie ți-se sleește mai bogat pe lângă buze.

Și ca dușmanul să nu-și vină în fire, se comandă un nou asalt, și altul și încă unul și așa până când tunurile încep să plesnească, dar nu de dogoarea obuzelor, care-s scoase întotdeauna dela ghiață, ci izbite de acești eroi în potcoavă, în capul vecinului — oțelit în asemenea aprige lupte — în coloanele lui Solomon, în altar, etc.

În focul acestui turneș se'ncheagă, de nu știi unde, imne și marșuri de îmbărbătare și proslăvire eroică. La banchetul nostru —îmi spune masonul cu joben — tonul ca'ntotdeauna, l'a dat franțuzul și s'a cântat numai franțuzește. Iată câteva fragmente:

Frères et compagnons
Dela Maçonnerie
Le monde est envieux
De savoir nos ouvrages
De pénétrer nos secrets, nos mystères;
Ils ne sauront pas seulement
Comment boivent les Frères!

Așa dar masonii își fac iluzii că nu vom ști niciodată cum beau frații. După cum vedeți domnilor masoni, știm încă dup'acum.

Dar să mai prindem ceva din această sacră poezie:

Amour, ton flambeau se renverse
Dan la liqueur que Bacchus verse,
Seconde-moi, charmante troupe,
Et ne quittons plus notre coupe
Jusqu'à minuit!
Jusqu'à minuit!
Qu'il ne se bois, sur les deux hémisphères
Point de plus illustres santés
Que celles des nos Frères!

Prin urmare a fost în noaptea aceea, în subterana din Câmpineanu, nu o beție porcească — vedeți că masonul meu cu joben este destul de modest? — ci o luptă de epică îndârjire, frate, ca nicăiri pe „cele două emisfere".

Păi te pui cu de-alde Argetoianu, cu de-alde Cioc, cu de-alde Voicu Nițescu, însfârșit cu de-alde toți ăilalți?

Ei, Sfarmă Piatră, așa-i că s'a încrâncenat carnea pe tine?

Niță Mihai

D. Vaida... precursorul...

Așa este numit d. Vaida-Voevod, de către un confrate, care semnează un mieros articol, publicat într'o foaie care mi-a căzut in mână pentru prima oară. Și pentru ca să dovedim generozitatea noastră, vom face ilustrului confrate bucuria de a reproduce un fragment din epocalul d-sale articol:

„...Dacă acesta este adevărul, nu „vedem de ce o parte din organizațiile „noastre naționaliste ce militează pe „frontul redeșteptării conștiinței ro„mânești, nu convin că cel mai indi„cat om politic, care a imbrățișat ac„țiunea naționalistă in țara romă„nească in vremurile actuale nu este „decât d. dr. Al. Vaida Voevod".

Precum vedeți, amicul nostru, a căzut la grea nedumerire. Dintr'un spirit de camaraderie „gazetărească" ne propunem a-i da o mână de ajutor căutând să-i facem o fricțiune reconfortantă la.. memorie. Necunoscându-l și deci neștiind câte toamne poartă in spate, avem o firească ezitare de a-l trimite cu aproape o jumătate de veac in urmă pentru ca să descifreze acolo o manifestare tot ca aceasta a muzei d-sale de astăzi. In tot cazul, pentru că avem impresia că e un băiat dispus să se ostenească, îi recomandăm o carte, apărută la 1889 și intitulată: „Generația dela 48 și Era nouă. Și aci va găsi:

„Egoismul cel mai aprig ni se im„pune astăzi, (adică la 1889 (n. r.) Și „aceasta inseamnă din punctul de ve„dere a existenței noastre ca popor „exclusivism față cu streinii, pe care „nu-i putem asimila și din punctul „de vedere a existenței noastre ca in„divid, păstrarea proprietății indivi„duale".

Cu tot regretul trebue să-l inștiințez că autorul acestor rânduri profetice nu este „precursorul" dela Cluj ci alt precursor, unul dela Iasi: A. C. Cuza Iar dacă impresionabilul nostru confrate, mai face un ultim efort scăzând din 1935 (data convertirii la naționalism a d-lui Vaida-Voevod) numărul istoric — 1889 — (atuncea când A. C. Cuza arunca in vâltoarea socialismului, lozinca naționalismului integral), va obține o uluitoare diferență de 46 ani...

Ce a făcut A. C Cuza in acest răstimp o dovedesc operele sale scrise, precum și lupta sa politică ce depășește uneori cel mai sublim martiraj. Ce a făcut d. Vaida? Un imens, un catastrofal semn de intrebare. Sub acest semn de nedumerire insă, cei ce sapă in piatra rece istoria obiectivă disting aderentele, complicitățile d-lui Vaida cu democrația iudeo-marxistă — astăzi atât de odioasă. Poate cineva să conteste această afirmație a noastră?

Dar pentru că in casa noastră se cultivă creștinismul (fără tămâie însă) vom intinde o mână de ajutor confratelui strâns cu ușa și-i vom oferi noi ieșirea unui răspuns inteligent cam in următoarea frază:

— „Ei bine, domnilor, se poate să aveți dreptate. A greșit omul și acuma după spovedania și impărtășania de rigoare, se crea un om nou". A! da! Așa se schimbă socoteala Pentru noi „indreptarea păcătosului" e un fundament al religiei creștine, in care credem. Cu o singură condiție insă: „Păcătosul să nu se pretindă „precursor". Pentru că dacă am admite aceasta ar insemna să inlocuim granitul credinței lui Iisus cu ezitarea lui Pavel. Și aceasta n'am putea-o face pentru că s'ar revolta Cerul. De aceea, să nu urcăm sfinții in capul lui Dumnezeu..

Și aceasta, cu atâta mai mult cu cât, sunt unii „sfinți" cari.. trișează la spovedanie și la impărtășanie. Așa de exemplu, d Vaida care, după ce a lansat „bomba" numerusului valahicus, a purces la a o explica. Și a explicat-o după coloritul orașelor in care se afla, punând in totdeauna in ea o nuanță de echivoc. Astfel: uneori făcea pe antisemitul, altădată invita pe evrei la o colaborare sinceră. Noi, pasionați după toate frământările naționaliste, așteptam cu infrigurare, din partea d-lui Vaida o declarațiune-program in care să descifrăm leacurile concrete pentru toate suferințele acute ale țării. Și pentru că suntem convinși până la obsesie că, pe primul plan al vieții noastre politice se pune astăzi chestiunea jidănească.. am voit, dela șeful „Frontului Românesc", o clarificare tocmai in această chestiune. Cu prilejul intrunirei dela Eforie, clarificarea s'a produs. D Vaida Voevod, a mărturisit: „Eu am mai spus-o: nu sunt antisemit", dar vreau proporționalitate.

Adică precum spune eroul lui Caragiale: să se schimbe, admit, dar fără să se modifice nimic in părțile esențiale...

Precum vedeți d. Vaida nu vrea să fie serios. Intregul său discurs dela Eforie, confirmă aceasta D-sa, începe prin a trage niște clopote alegorice, spre a explica de ce este impotriva fuziunei cu partidul Național-Creștin, pentru ca apoi, abătându-se prin Sărindar — un vechi păcat — să facă imprudenta declarațiune: „Eu am mulți prieteni prin Sărindar".

Noi il credem și această credință explică îndeajuns anemicul d-sale valahism, care — precum a spus-o insuș — găsește aprobare chiar in presa evreiască.

Ceeace am vrea insă, o lămurim odată pentru totdeauna de aici, este catastrofa la care s'ar ajunge prin aplicarea strictă — presupunând că d. Vaida ar lăsa gluma și ar face-o — a formulei: numerus valahicus. De aceea ii transmitem d-lui Vaida următoarele: A aplica „principiul proporționalității" ca măsură unică, insemnează, in adevăr, a inlătura din câteva intreprinderi sau profesiuni libere un număr oarecare de evrei unguri, tătari, etc., dar acelaș principiu lasă liberă pătrunderea jidanilor — in număr proporțional, — e drept in diferite funcțiuni de stat cum ar fi: invățământul secundar și primar, magistratura unde nu sunt incă destui, armata, etc.

De indată ce la formula vagă a d-lui Vaida nu intervine corectivul categoric care să interzică pătrunderea jidanilor in instituțiile fundamentale ale statului, naționalismul valahist ne deschid ușile dezastrului.

Ori, aci incepe catastrofala eroare pe care d. Vaida n'o vede, sau mai precis: nu vrea s'o vadă, spre a-și putea menține neofensate raporturile de amiciție cu Sărindarul.

De aceea revenim: formula d-lui Vaida este incompletă și din această cauză, periculoasă. Ceeace ne bucură, insă, este faptul că opinia românească nu se mai lasă sedusă de dulcegăriile d-lui Vaida.

In locul paleativelor valahiste, ea preferă șuvoiul care crapă stânca și răstoarnă cu un muget tot ce-i stă impotrivă.

„Fiul lui Niculae vrea să trăiască ȘI el", a spus d. Vaida, Fiul lui Niculae, — o spunem noi, — vrea să trăiască NUMAI el.

Pentru că munții cu pădurile au crescut de veacuri din carnea și oasele părinților lui; pentru că pe brazda topită in arșița soarelui picură numai sudoarea lui; pentru că funingenea fabricelor ii amărăște numai sufletul lui; pentru că cimitirile — tragice relieve ale războiului — nu cuprind decât martiri cu cruce la căpătâi

„Sfarmă Piatră" apără integritatea drepturilor „fiului lui Niculae". Cel ce i se impotrivesc lui ni se impotrivesc nouă. Iar dacă fiul lui „Niculae" este, incă, un anonim supus până la robie și nu este incă in putință de a se revolta, noi cei ce ne infrățim, cu toți fiii lui „Niculae", prin chemări lăuntrice, ancestrale ne suim pe aripi de zmei și trântim paloșul răzbunării in toți vârcolacii naționalismului.

N. Mucichescu-Tunari

Romain Rolland și umanitarismul

Spuneam cândva, tot aici, că lui Jean Cristophe al lui Rolland ii place să creadă că se simte tot atât de bine la Paris ca și la Berlin, pe malul Rinului ca și pe acel al Tibrului. Pentru el sentimentul național e o prejudecată, ca și religia, iar limba o piedică in calea înțelegerii depline a popoarelor. Câtă concordanță de ritmuri interioare intre reveriile utopice ale acestui german care ar fi putut rămâne atât de bine un om sănătos și sbuciumul actual al lui Romain Rolland, vizionar al unei lumi fără frontiere și fără clase sociale. Universalismul lui Jean Cristophe coincide sinistru de exact cu noul comunism al părintelui său literar. Atitudinile se suprapun in cea mai deplină înțelegere. Nu lipsește nimic din programul integral al U. R. S. S.-ului: pacifism, anti-militarism, (cel puțin programatic,) tendințe universaliste, inexistența antipatiilor rasiale, ateism, etc., etc. Vedeți, Stalin are motive serioase pentru dragostea spontană și desinteresată acordată romancierului francez, care nu vrea totuși să fie francez. Un vibrant preludiu la simfonia marxistă nu se trece așa de ușor cu vederea și oricât de puțini spectatori i-au surprins nuanțele, efortul maestrului trebuia răsplătit intr'un fel. Desigur opera unui scriitor cu faimă are o mare inrîurire asupra spiritului public și schimbarea caracterului general al unui fel de a gândi, poate fi pus in sarcina unei doctrine, abil camuflată sub o strălucitoare haină literară. Și dacă azi Frontul popular din Franța are aderenți, mai mult sau mai puțin devotați asta nu interesează acum, faptul se datorește întrucâtva presiunii spirituale a scriitorilor cu răsunet in masse. R. Rolland na lipsit dintre aceștia. Dacă in Franța, cu tot vizibilul amestec al evreilor in afacerile statului, cu toată nefasta lor influență, marile masse nu se agită protivnic, este aici de vină nu o indolență pe care nu ai unde să o găsești acolo, ci starea generală de toleranță, de respect exagerat acordat oricărui fel de om, fenomen organic al atmosferei cosmopolite și neagresive, creată de scriitori, începând cu Rousseau. Individualismul atrofiat a dus la o atrofiere a „individului oricare și care desigur nu a murit odată cu Staviski.

Iată o semnificativă scenă din „Jean Cristophe". Evreul Sylvain Kohn, il introduce pe erou in cercurile artistice pariziene, prezentându-i o lume care descurajează pe Germanul acela, abia descins depe meleagurile simpliste ale ultra Rinului. Deaceia il întreabă pe Ceceronele său, nerăbdător de a cunoaște altceva: „Ou est donc la France?" La care Evreul răspunde impertinent, convins insă de actualitatea adevărului pe care-l enunță: „La France c'est nous!"

Despre poporul ales, Rolland are o părere, care in nici un caz nu poate fi susceptibilă de antisemitism. Olivier, din acelaș roman ciclic, îi arată prietenului său Jean, că Evreii prin lipsa lor de tradiție, prepară calea oricărei inovații, că acești oameni fără patrie sunt cei mai buni aliați impotriva naționalismului (aceasta nu o contestă nimeni fără îndoială). Iudaismul face să dispară orice lucru vechi al „eternului eri" inlesnind ventrea spiritului nou al desăvârșitului European de mâine.

Omul liber, descătușat de prejudecățile patrie, religie, rasă, este prototipul noului umanitarism, care va lupta pentru infăptuirea patriei universale. Curioasă imperechere de cuvinte. Ca și cum universalul n'ar exclude, prin însăși enunțarea sa, noțiunea de patrie.

Rolland vrea o pace perpetuă, o înțelegere și, o cununie a tuturor valorilor specifice, intr'un imens amalgam, in care de sigur nimic n'ar mai fi distinct și nimic frumos. Occidentul nu va exista insă ca entitate bine distinctă, decât atunci când va fi guvernat de aceiași spiritualitate bazată pe o comunitate de tradiție culturală și religioasă. Atâta timp cat intelectualii aderă la utopii nesănătoase, luptând crunt și orb, impotriva tradiției, a credinței și a naționalismului creator, noțiuni cari rezumă intreg Occidentul și care constitue unica bază a unei posibilități de înțelegere, Europa nu va fi decât un imens câmp de bătae, pe care zadarnic se va striga in numele unui imposibil europenism. Cărturarii au de ales intre două forme de viață: naționalism și comunism. Dacă ultimul va invinge, Europa va geme sub călcâiul unei robii, care nu va permite niciodată o sinceră adorare a tuturor. Dacă insă naționalismul se va impune definitiv, cooperarea liberă intre națiuni, bazată pe sinceritate și dorință de înțelegere, va îngădui cimentarea unei Europe nouă, in care specificul fiecărei națiuni va fi condiție de respect și admirație reciprocă.

Rolland vrea cufundarea intr'un comunism anodin, așa cum el insuși a făcut-o. E mai comod așa, insă cât de injositor pentru un veritabil cărturar! Răspunzând unei anchete asupra noului spirit european, proaspătul tovarăș Rolland, se arată scandalizat că se mai aude încă vorbindu-se de europenism, când, zice el: „Nu trebue să mai existe decât o internațională universală". (Internaționala III-a fără 'ndoială). Apoi declarânduse „șampionul mai mult decât oricine, (grandomanie senilă, n. r.) al independenței spirituale, se ridică impotriva noului naționalism rasist, căruia ii opune omul nou al „umanismului universal, fără distincție de rasă, fără deosebire de clase" Așa dar după ce-i place să se proclame „șampion al independenței spirituale", reproduce fidel vorbăria programatică a oricărui „leader" de stânga, cufundat până 'n gât in formulele unui catehism gata făcut pentru uzul naivilor visători ai unui inexistent paradis roșu.

Trist sfârșit al unei ideologii de laborator, atât de crunt contrazisă de șantierul Europei in construcție, conceput pe baze pur naționaliste. Romain Rolland a murit odată cu apariția fascismului și s'a svârcolit in sicriu, la victoria lui Hitler. Rămâne să se transforme in strigoi la izbânda apropiată a „Crucilor de Foc".

Vintilă V. Caftangioglu

DIALECTICA ȘI NAȚIONALISM

Inzestrată în deosebi cu virtuți sugestive — mai mult decât cu certe calități de metodă și documentare științifică, Dialectica Naționalismului a d-lui Nicolae Roșu, e o carte menită să stârnească discuții și controverse aprige.

Cu prilejul apariției acestui volum s'au văzut încăodată meschinele și diabolicele intenții ocultе ale așa zisei noastre prese de stânga, finanțată de arginții otrăviți ai Moscovei. Fiind o lăudabilă încercare de punere a naționalismului românesc pe temelii istorice, cartea d-lui Roșu risca să devie o reală primejdie pentru, neserioasa de altfel, mișcare comunistă dela noi. Și-atunci se impunea o reacțiune, într'un fel sau altul. Reacțiunea s'a urzit prin alcătuirea unui adevărat front de atacuri brutale și stupide la adresa întregului curent de dreapta. Fiecare scrib murdar al ziarelor jidovești e obligat să înjure pe două coloane cartea d-lui Roșu — chiar dacă n'a citit-o sau n'a înțeles din ea măcar o boabă.

Incapabili să sesizeze subtilitatea unei intuiții sau a unui gând sincer, redactorii Sărindarului neagă cu plată vulgaritate tot ceeace găsesc în dialectica naționalismului. Sinistrul incult, Tudor Teodorescu Branișteː care se așează în fruntea falangei combative se războiește, într'un articol interminabil, cu masivitatea propriei sale ignoranțe, exploatând anumite puncte cu o falsă pasiune prostituată care nu merită nici o replică.

D. Nicolae Roșu și-a conceput lucrarea pe un plan prea vast ca să nu aibă unele lacune. Materialul informativ adunat de d-nia sa aparține unor tărâmuri cu zările larg deschise. E absurd deci să ceri unei asemenea lucrări ca toate chestiunile atinse să fie definitiv și impecabil lămurite.

Dialectica Naționalismului oferă cititorului rara ocazie de a medita asupra unor probleme cari se revarsă până la sfârșit în una singură: problema destinului spiritual'ăției românești. Dealungul celor 400 de pagini îngrămădite de fișe și citate autorul caută să pună în lumină filonul de aur al naționalismului. Mai întâi o remarcă — pe care o socotesc necesară din capul locului. Ce raport există între dialectică și nationalism?

Dialectica e un fel de a gândi, e adică o articulație interioară a cugetării. Cuvântul acesta a fost dăruit cu însușiri demiurgice de Hegel. Ideia în procesul ei universal de realizare în cadrul obiectiv al istoriei străbate trei etape: teza, antiteza și sinteza. Ideia e sinonimă cu Spiritul cosmic. Ceeace însemnează că dialectica se aplică, în concepția hegeliană, numai devenirii Spiritului. Aplicată unei alte valori — ea e inoperantă. Viciul structural al ideologiei marxiste stă tocmai în faptul că dialectica se utilizează ca metodă de devenire a materiei — materia direct antipod al spiritului.

In ipoteza că naționalismul se identifică pe deplin cu posibilitatea de exaltare infinită a latențelor spirituale stratificate în ființa individuală, spre deosebire discrepantă de comunism care preconizează cu patos dement religia aspră a atomului, dialectica e un termen foarte fericit ales de d. Nicolae Roșu.

Căci imensa deosebire dintre naționalism și comunism aci zace: primul este încredere nemărginită în puterea transfiguratoare și creatoare a spiritului; cel de al doilea este o superficială apologie a telurismului, (teluric nu în accepție filosofică ci în accepție obișnuită).

Intenția mărturisită a d-lui Roșu este aceia de-a demonstra golul lăuntric al societății democrate.

Democrația europeană e clădită pe baze subrede, — pe pure abstracțiuni. De unde, inorganicitatea ei.

Ideologia revoluționară liberalistă — ceeace e totuna cu democrația — are o filiațiune bogată, care îl duce pe d. Roșu la desăvârșirea unor chestiuni filosofice de vie actualitate. D-sa stabilește o strânsă legătură între Descartes, Spinoza, Kant, Rousseau, Marx și Lenin. Istmul de unire dintre Kant și Marx este etapa democratică — botezată de Kautsky — nu se poate mai semnificativ: preludiu necesar al dictaturii proletariatului. In ce privește Descartes și Kant, — prin universalitatea rațiunii pe deoparte și prin universalitatea imperativului categoric pe de alta, teza sustinută de d. Roșu rămâne discutabilă, deși suporturile teoretice ale domniei sale se arată destul de rezistente. Concluziile primei jumătăți din Dialectica Naționalismului se plasează pe linia principiilor neotomiste. Realitatea nemai fiind o țesătură a eu'ui cognitiv, cunoașterea în chip firesc apare ca o devenire imaterială a noneului, ca o transubstantializare deci. Subiectul se supune obiectului — fără a fi robit complect. Jaques Maritain — sufletul neotomismu'ui, ajunge la o formulă sintetică și diferențială. Timpul zilelor noastre ne cere reintoarcerea la real și absolut, pe căile inteligenței pentru primatul spiritului. Așa dar: realism, intelectualism și spiritualism.

Găsești în volumul d-lui Roșu o linie unitară care plutește de la început până la sfârșit. Linia aceasta se confundă cu efortul de reabilitare a realității. O realitate nu brută, ci purificată prin retorta spiritului. Când caracterizează revoluția franceză d. Roșu o acuză că ea a fost doar o învălmășală apocaliptică de idei fără viață, de teorii fără substanță vie. Iar naționalismul e caracterizat ca fiind o dinamică a realităților. Opoziția e izbitoare.

Prolegomenele naționalismului își sug sucul hrănitor din pământul fecund al gândirii greco-romane.

Metafizica existenței națiunilor se structurează cu persoectiva ființării creatoare a divinității. Tot ce coboară din planul creatural trebuie să se integreze în veșnicia lui. Intemeierea filosofică a naționalismului e vădită.

Rădăcinile recente ale nationalismului le identifică d. Roșu în opera lui Bianu Batistta Vico care a vestit cu trâmbiță de arhaghel providența popoarelor. Faptul se petrece înainte de 1789.

Partea doua a lucrării este o analiză critică și vehementă a istoriei noastre din veacul al XIX-lea.

După ce își afirmă, în urma unei discuții cam fugare, punctul de vedere că ortodoxismul a fost pentru noi doar un element de păstrare a naționalității, nu și un ferment al regenerării culturale, d. Roșu trece la disecarea istoriei noastre moderne — din câmpul căreia trebuie să constat cu surpriză că e înlăturată Școala latinistă.

Nu știu dacă a mai scris cineva, dela A. C. Cuza, un atac așa de pasionat și de just la adresa generației pașoptiste ca d. Roșu. Pașoptism însemnează liberalism revoluționar, cosmopolit în însăși esența lui, însemnează înstrăinare — cu rezultate dezastruoase, de fondul nostru etnic ancestral. I. Brătianu și C. A. Rosetti, francmasoni veritabili, sânt direct răspunzători de fenomenul pașoptist. In acest curent fals și bastard stau izvoarele liberalismului românesc.

I. E. Rădulescu e întâiul reactionar naționalist care se opune valului revoluționar. Bălcescu de asemenea. Naționalismul său țâșnește curat din spiritul istoriei. Revoluția de la 1848 pentru Bălcescu avea un singur rost: unirea națională.

Chiar cuvântul panromânism îl întâlnim.

Două tabere stau față'n față: Brătianu și C. A. Rosetti împotriva cărora se ridică zidul de granit al naționaliștilor: Eliade, Bălcescu și Kogălniceanu. Realitatea aceasta este prima formă acută a conflictului dintre democrație și cultură.

Filonul românesc e continuat de Alecsandri — om de autentică bogăție sufletească. Ochiul său vede în stilul popular frământarea rasei. Pe plan istoric îi corespunde Kogălniceanu, care se integrează în făgașul unui viguros spiritualism etnic și cultural.

Din înfățișarea aceasta schematică se desprinde ușor că ivirea partidului liberal nu numai că nu era necesară dar s'a împotrivit sensului istoric.

Reziduri fanariote adăogate unei boerii uzurpate peste care au năvălit anarhic ideile revoluționare — iată cum s'a născut partidul liberal.

Kogălniceanu — privind în frunte primejdia — va lupta pentru autohtonizarea duhului înstrăinat al vremii, va căuta să împrumute un reazim spiritual statului politic, însușindu-și o poziție evoluționist-istorică.

Naționalismul românesc se cristalizează în forma lui cea mai pură și cea mai trainică odată cu activitatea ziaristică a lui Mihail Eminescu. Piatra de hotar a spiritualității noastre e zidită de cel mai splendid dintre exemplarele pe care ea le-a zămislit.

Din înșirarea, aproape seacă, pe care am făcut-o rezultă un fapt de-o imensă însemnătate. Forma proprie a sufletu'ui românesc e naționalismul și nu liberalismul egalitar cu corolarul lui — democrația. D. Nicolae Roșu — prin lucrarea d-sale contribuie foarte serios la evidențierea acestui adevăr — care deși adevăr se neglijează de mulți și de prea multe ori.

Septimiu Bucur

L. VLASIU — Sculptură în lemn

Loja fratelui . . dr. Anastasiu

După informația noastră din numărul trecut despre o nouă lojă masonică, am primit următoare scrisoare din partea unui anonim binevoitor, căruia îi mulțumim călduros în nădejdea că ne va veni mai des în ajutor :

„La Marele Orient din str. Lipscani exista până mai acum un an, o loje „Dr. Carol Davila" sub conducerea d-rului Ștefan Anastasiu (zis Fănică Țiganu). Ea era compusă aproape sută la sută din jidani (exact avea trei creștini). Acum un an și ceva, toată loja a fost exclusă de Marele Orient, al cărui șef e avocatul E. Papiniu. Dr. S. Anastasiu și-a luat jidanii, o casă cu chirie prin cartierul Mosilor-Zece Mese, a constituit o loje independentă, a scris pela Paris, și azi are și el o așa zisă „Mare Loje" al cărui mare maestru se intitulează. Secretarul nouei loji este jidanul Ionel Brănișteanu, corespondentul unei reviste masonice din Franța.

De vre-o câteva luni și Marea loje Pangal din str. Câmpineanu, s'a cotorosit de o loje compusă din cincisprezece jidani și patru români, numită „Steaua Dunării". Jidanii dați afară au fugit acum două luni la Fănică Anastasiu, care i-a primit ca să facă trei loji, deci să-și poată întări titulatura de mare maestru. Cine e dr. S. Anastasiu ? Un sperțar ordinar, cunoscut ca atare de pe când era medic comunal de toți bieții negustori. Azi a ajuns inspector general sanitar, datorită francmasoneriei. Cine sunt nouii sosiți ? Numai doi sau trei români și restul : M. Rubens, A. Reichmann-Dominic, S Goldenberg-Gregor, M. Kreisler-Costea, Moritz Alfandary, A. Herzog, S. Pascu-Braunstein, I. Colin, S. Zamy, P. Zahareanu, Marcu Golliger, A. Kalman, Z Blumenfeld, etc. Iar români : N. Ioanid (Dinu Nicodim) prieten cu Reichmann Dominic, faimosul spion comunist, care a atentat la viața lui Ionel Brătianu, Al. Emil Lăzărescu, care acum vre-o zece ani a ucis pe Păltineanu și Jean Nico, artistul liric care a dezertat în timpul războiului"..

Abonamente la

„Sfarmă - Piatră"

Lei 300 pe an, 175 pe 6 luni

Geniul rural subt obroc

In ultimul număr al acestui excelent „Sfarmă Piatră" pe care eu îl văd, ca mâine, cel mai svelt cotidian românesc — Juvenal a ridicat o problemă de gravă însemnătate: aceea a promovării elementului rural spre oraşe. Colaboratorul nostru s'a ridicat impotriva acelei „concepţii medievale înapoi la sat, care-şi face loc de la o vreme în concepţia unor foruri conducătoare, „după care ţăranul trebuie să rămână numai acolo la ţară, „ca un fel de vegetaţie superioară porumbului şi grâului, pentru consumatia citadinului".

Socoteala acestora nu este numai o idioţie; este o crimă naţională. După ei, un Creangă, un Eminescu, un Aurel Vlaicu, un Averescu, George Coşbuc, Nichifor Crainic, Vlahuţă, spre a nu indica decât câteva flori ale geniului românesc dela ţară, ar fi trebuit să rămână acolo, în umbra băligii, să fi ajuns vătăşei, ori în cel mai fericit caz, secretari la primărie !

Ţăranul român este foarte dotat. El are aplicaţii, după cum se poate vedea chiar din înşiruirea numelor de mai sus în toate ramurile spiritului. Geniul lor nativ nu aşteaptă însă decât condiţiunile proprii desvoltării şi aceste condiţiuni nu sunt decât cultura. Această instrucţiune superioară el nu o poate însă căpăta. Abia dacă răzbesc parte din ei în şcolile normale şi în seminar. De la o vreme, criza economică în care se zbate ţărănimea, le-a luat şi această posibilitate. Inteligenţe fine, frunţi superioare de copii au rămas să se veştejească de acum, să moară lângă aşa-zisa „glie strămoşească". Ei ar fi dat culturii româneşti profesori de seamă, ingineri, inventatori, stele militare ori novatori în artă şi literatură. Mi se rupe inima când mă gândesc la fraţii Gheorghe şi Niculae Dinicuţă, cari acum vreo 30—35 de ani, când învăţau carte la şcoala primară din satul meu natal, uimiseră lumea cu inteligenta şi sârguinţa lor. Dar Gheorghe şi Niculae Dinicuţă cari, cu siguranţă, ar fi fost acum profesori la Universitate şi autori de grele tratate, firi meditative şi desarmaţi de sărăcie, nu au putut să ajungă decât văcari, da VACARII satului meu ! Ei se hrănesc toată vara cu peşte adunat cu undiţa depe gârlă, ca Polinezienii, iar iarna, ca să nu moară de frig, cară lemne cu croznia din pădure. Întâlnesc de multe ori pe fostul coleg de bancă din clasele primare, pe dragul meu Enache N. Petre, inteligenţă superioară — premiant — dar cu care astăzi nu mai pot schimba două cuvinte : Enache Petre e învoitor pe o moşie, e căsătorit, are o căruţă de copii, se luptă cu sărăcia şi s'a animalizat complet. Nea Florea al lui moş Iancu Mateiu pe care tragedia unui reumatism cronic necăutat, l-a imobilizat pentru toată viaţa lângă sobă, mă pune la curent, de fiecare Crăciun şi Paşti când mă duc pe-acasă, cu cronica evenimentelor externe pe care eu nu prea am timp s'o urmăresc aici şi nici n'o prea pricep. Nea Florea, inteligentă crâncenă şi curioasă, acolo lângă porcii şi copiii fratelui său de lângă sobă — el, cu infirmitatea lui, a rămas necăsătorit — citeşte ziare şi mi-a făcut ferfeniţă cărţile din modesta bibliotecă pe care-o am la ţară. Alt exemplu de ratare e preotul din satul meu, Dimitrie Mândreanu, astăzi pensionat, şi despre care am scris în nenumărate rânduri. Dimitrie Mândreanu, cu extraordinarele sale aptitudini de cântăreţ, nu mă înşel afirmând că, pus în alte împrejurări decât acelea de a servi o sfântă şi prea ingrată eparhie de ţară — ar fi atins una dintre carierele mari ale lumii, aşa în genul unor Caruso ori Saleapin. Oare, Dumnezeule, ce se va mai fi făcut celălalt coleg al meu de pe băncile primare Grafu Lache, bietul „chioştan" cel limbut, cum îi spuneam noi, care încă depe atunci, pe când era copil, construia turbine şi smee cu motor, cum auzise el că face pe câmpul Cotrocenilor, la Bucureşti, alt fecior de plug, de prin Ardeal... Însfârşit, copiii vii ca nişte şerpi ai lui Lache-al Brătoaicii, seceraţi toţi de tuberculoză şi feciorul genial al lui Constantin Chititu, băgat şi el în pământ, de acelaş groaznic flagel, încă înnainte de-a ieşi la horă. Acesta, mi-a pus într'o vară subt ochi, ca un alt Iancu Vissarion, nişte probleme de matematică superioară şi un avion în miniatură, original, care, acţionat de vitesa unei biciclete, se ţinea după tine, pe sus, ca un albatros. Băiatul lui Chititu, absolvent a patru clase primare, a murit cu regretul că nu putuse încă rezolva cunoscuta problemă — nerezolvabilă ! — a quadraturii cercului.

Am dat câteva exemple din sfera strimtă, întâmplătoare, a unui sat. Sunt sigur că fiecare cunoaşteţi tot atâtea cazuri în satul dv. Un amic îmi spunea cum într'o comună din Gorjul Ecaterinei Teodoroiu — alt monument ţărănesc — fratele bravului aviator dispărut, Romeo Popescu, se stinge prin cârciumi şi pela nunţi, cântând dumnezeeşte din flaut...

Sabin Drăgoi povestea odată cu un acru humor de bănăţean cum tatăl său îl destinase pentru cariera de... picher. A fost numai o simplă stânga 'mprejur a destinului ca marele compozitor să nu fie astăzi acar pe undeva pe linia Timişoara-Arad ! Fratele lui Romeo Popescu, în trilurile flautului său, cântă tocmai tragedia acestor fii de ţărani rămaşi să doarmă în cătun greul somn al nerealizării. Câţi Creangă, câţi Eminescu şi câţi Avereşti ori George Enescu nu vor fi putrezit şi mai putrezesc încă în satele şi prin stâncile care-au dat „Miorita" !

Situaţia economică a ţăranului este astăzi un adevărat dezastru. El nu poate să procure copiilor săi nici instrucţiunea primară a celor patru ani obligatorii, necum să-i susţină în şcolile superioare al căror număr de ani este din ce în ce mai sporit, iar condiţiunile de trai ale oraşului sunt din ce în ce mai greu de suportat. Astăzi, cartea nu mai este abordabilă decât fiilor de cârciumari şi de chiaburi, singurii cari mai pot duce trena luxoasă a cărţii. Dar, dacă s'au văzut mari cântăreţi de operă culeşi de prin porturi şi genii ale tehnicei şi artelor, adunaţi depe brazdă — iată, noi nu ne amintim că apriga clasă a comercianţilor de rachiu să fi dat până acum o somitate în vre-un domeniu; ea a dat numai popi, dizeuri în restaurante şi cârciumari în altar. Sănătatea morală şi geniul creator al naţiunii rezidă tot în acea pătură blestemată care dă cu sapa şi târnăcopul. Numai un om de ştiinţă clătinat ca d. H. Sanielevici poate să susţină că stratul nostru ţărănesc nu poate da intelectuali de substanţă.

El pretinde că numai generaţiile de intelectuali pot crea la rândul lor exemplare superioare de cultură. Aceasta este poate adevărat, însă numai pentru inteligenţa altor ţări, în care ascensiunea socială se face după legile distincte ale evoluţiei lente, pe scara aceleiaşi clase sociale. Poporul nostru are în însuşi sângele lui fin o nefericire: el poate să se adapteze celor mai subtile exigenţe intelectuale, chiar dacă în straturile lui cele mai generale, nu a eşit încă din epoca amnarului şi a strâchinii cu zeamă de urzici. (Nepoţi direcţi de mocani vorbesc astăzi perfect englezeşte şi preferă în muzică pe Debussy).

E drept, că pasiunea românului se ascute către aceste preocupări greceşti ale spiritului. Este şi aceasta o formă a firei noastre lenevos-contemplative care ocoleşte acţiunea practică, nebugetară. Nu e mai puţin adevărat însă, că o parte dintre locuitori au reale aptitudini pentru meserie şi comerţ.

Aceştia, când sunt la strânsoare, îşi iau „ochi de fiară" şi pleacă în lume să-şi agonisească zilele. Oltenii, de pildă, vin în Bucureşti, Ardealul pleacă peste Ocean. Noi avem un real trecut în meserii şi comerţ — şi despre acesta din urmă multe ar avea de povestit zăpodiile Braşovului şi hinterlandul Dunării.

Dar nu trebuie aruncat oprobriul nici pe oraşe. Mai întâi, fiindcă şi acestea, în a doua lor generaţie, erau nişte comune rurale mai veste. Bucureştiul, şi acum, începând cam depe la statuia lui Pache încolo, e locuit de oameni ai căror părinţi au chiuit, la ţară, după grapă şi junci. Clasa noastră cea mai subţire s'a declasat cu timpul pela Paris şi peaci prin diverse cârciumi şi ville dela Şosea, iar în domeniul cercetărilor mai delicate, abia de ne-a dat câtiva naturalişti şi numismati diletanţi...

Nu orgoliul originei noastre ne duce spre aceste concluzii. Datele sunt prea concludente, ca să admită vreo desmintire. De 20 de ani, ţăranul e pus pe primul plan — şi tocmai geniul lui, geniul rural e pus sub copaie. Vom vedea în articolul viitor cum tocmai noi cei ieşiţi din mijlocul lor, i-am trădat pe cei mai nefericiţi locuitori ai ţării, pe această aşa-zisă talpă a statului — pe ţărani...

N. Crevedia

EXTERNE

Gringoire

— Spre a fi înăbuşit, scandalul Eberlein din Franţa va fi judecat în secret.

Astfel opinia publică nu va cunoaşte:

— Sumele vărsate de Soviete, pentru ultima campanie electorală municipală.

— Sumele primite de Barbusse.

— Voinţa Sovietelor de a despărţi Alsacia şi Lorena de Franţa.

— Importantele sume de bani puse de Soviete la dispoziţia oficiosului comunist „l'Humanité", prin agenţia „Hermes".

— Modul de finanţare şi organizare al tuturor nucleelor comuniste, al „tineretului comunist" şi al „ajutorului roşu internaţional".

Profesorul Gaston Jèze, înalt demnitar al Francmasoneriei, căruia studenţii francezi i-au făcut, de curând, o manifestaţie ostilă este, în plus, ziarist şi om de afaceri.

El colaborează regulat la „Dépêche de Toulouse" şi este vice-preşedintele consiliului de administraţie al unei întreprinderi de pielărie, consilier tehnic al unei oţelării din Est, consilier al firmei sârbeşti „Ela Bracovats".

Candide

In ciuda manevrelor moscovite, se crede că va exista şi o opoziţie la Villeurbanne (Lyon). Această opoziţie se va traduce printr'o condamnare a politicii războinice a Sovietelor şi a nouei metode de taylorism numită „metoda Stakhanov". Atât numai că opoziţionistii tind către vechile metode comuniste, abandonate chiar de ruşi şi, în acest caz, acţiunea lor va fi lipsită de eficacitate. Deaceea programul preconizat de Moscova va fi realizat întocmai.

„QUAND ISRAEL EST ROI"

Deşi sânt mai bine de doi ani de când a apărut în vitrina librăriilor, nici până astăzi nimeni nu s'a oprit asupra acestei lucrări a fraţilor Jérôme şi Jean Tharaud. Mă refer la publicistica noastră.

La noi sânt puţini cei ce cunosc întreaga operă a fraţilor Tharaud, eminenţi scriitori şi reprezentanţi ai spiritului francez. Nu caut nici să-i prezint — lucrul acesta cere un adevărat studiu — ci mă mulţumesc cu o succintă remarcă.

In variata şi bogata operă a acestor gânditori de rasă, o însemnată parte este închinată problemei ovreieşti. Fraţii Tharaud au fost pasionaţi de necunoscutele acestei probleme, căreia au căutat să-i dea o deslegare şi un înţeles în mijlocul paginilor pe cari i le-au dedicat.

Incercarea lor poate fi pusă alături de actele de eroism, căci a scruta această întunecată problemă, a căuta să explici fenomenul iudaic luându-ţi ca normă adevărul, şi numai adevărul, înseamnă să-ţi ridici în cap toată internaţionala şi oculta putere a iudaismului. Numai incontestabilul lor talent a isbutit să rupă acea pânză de tăcere ce se pricepe atât de abil s'o ţesă gazetele şi revistele aparţinând marei familii ovreieşti, ediţiile operelor lor atingând cifre impresionabile.

După războiul mondial, printre primele lucrări cari aveau să deschidă drumul seriei întregi de volume ce au proiectat în adevărata lumină iudaismul, a fost acea remarcabilă carte: „Quand Israël est roi". Din rândurile acestui volum se desprinde tâlcul revoluţiei din Ungaria, fometată de acea hidoasă figură de ţigan ovreiul Bela Kuhn, şi ne demonstrează cu exactitudine, pe care am putea-o numi ştiinţifică, ceiace a arătat cu tot atât talent vizionarul Ed. Drumont, în „La france Juive": revoluţia este războiul jidovimii contra creştinătăţii.

In tratarea tuturor tezelor, stilul academic al fraţilor Tharaud îmbracă totdeauna o scrupuloasă precisiune profesională. Obiectivitatea lor merge atât de departe încât, de foarte multe ori, ajungi să crezi că neamul lui Israel se bucură de toată simpatia lor şi nu puţini sânt acei ce se întreabă dacă Jérôme şi Jean Tharaud nu sânt evrei.

Aspectul pe care-l luase mişcarea naţionalistă în Germania după venirea la cârma Reichului a cancelarului Hitler, le-a deşteptat curiozitatea mereu vie în faţa emoţiei iudaismului. Şi pe când întreaga presă ovreiască după cele cinci continente numai prididea cu invenţiile calomnioase, iar fudulii noştri imbecili, braueri, brăniştenii şi teodoreşti-braniştí, lătrau pe malurile Dâmboviţei la caravana naţionalismului hitlerist, fraţii Tharaud cutreerau Germania şi observau cu propriii lor ochi ceiace se întâmplă în ţara vecină Franţei.

In tot acest timp, notele culese străbătând Germania — era tocmai materialul ce avea să formeze obiectul volumului de faţă — le trimiteau unui jurnal la care erau vechi şi preţuiţi colaboratori. Ce credeţi că se întâmplă?

Ziarul n'a publicat de cât primele trei foiletoane — parte extrem de favorabilă lui Israel — trimise de Tharaud. Motivul?

Directorul gazetei era asaltat zilnic de sute de scrisori de ameninţare, mii de cititori ovrei refuzau abonamentul, publicitatea, în mâna ovreilor, îl boicota şi manifestaţiile se ţineau lanţ sub ferestrele redacţiei, pretinzându-i-se încetarea publicării notelor lui Jérôme şi Jean Thauraud. Şi ca ultimă probă, o bandă de iudei în delirium tremes a venit să ardă sub ferestrele direcţiunei ziarului, foile în cari apăruseră foiletoanele fraţilor Tharaud.

Iată în deplina ei policiune toleranţa jidovimii faţă de „libertatea de gândire"! In timp ce urlau nebuneşte contra autodafeului din Berlin, când au căzut pradă rugului maculatura freudistă şi magnus hirschefeldiană,

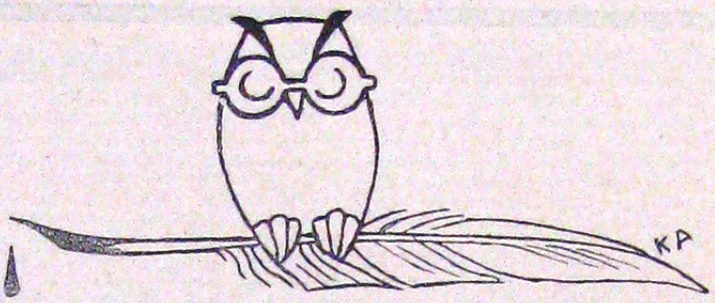

în inima Parisului, un autodaf organizat de bandele sectarismului ovreiesc deschidem ochii ultimilor naivi asupra „largei toleranţe" a Israelului.

Este cam acelaş lucru ce se observă în campania dusă furibund contra rasismului. Nu putem subscrie întru totul teoriile rasismului hitlerist — şi profesorul Nichifor Crainic în revista „Gândirea" i-a atacat cu temeinicie părţile exagerate — dar între rasismul hitlerian şi cel iudaic este o perfectă armonie. Nici chiar „nebunia hitleristă" — cum o numeşte Sârindarul — nu cuprinde atâta demenţă câtă cuprinde iudaismul. Căci cui datoreşte iudaismul existenţa sa? Cum această seminţie împrăştiată de milenii pe toată întinderea pământului, în insulele neînsemnate în massa celorlalte popoare, cum a putut rezista tuturor eforturilor de asimilare? Cum dacă n'a fost supusă celui mai exaltat rasism? Există o formulă a rasismului rabinic — pe care n'o mai amintim aici — cu care au şerpuit mii de ani printre creştini urându-i, există formula rasismului ovreiesc în care mai cred cu înverşunare şi dela care aşteaptă în dar stăpânirea lumilor.

Fraţii Tharaud amintesc de scandalul din „mondiala presă" a braueriior. Luxul de calomnii de care a făcut uz Israelul numai ca să dărâme un regim ce găsise de cuviinţă să mişte câţiva perciuni din loc, ori cât de consacraţi ar fi fost ei, n'a isbutit altceva decât să încordeze mai mult spiritul de solidaritate german.

Germanii nu se dau în lături să recunoască cele câteva cazuri izolate, când doi-trei ovrei au fost molestaţi. Din aceste violenţe singulare, cu totul străine de ansamblul cârmuirei, nu se pot trage concluzii, nu se poate condamna şi batjocori un regim.

Fraţii Tharaud au fost întrebaţi pentru ce această presă de o sensibilitate feciorelnică şi gata să deformeze cu bogată-i imaginaţie, orice acţiune, ori cât de perfectă ar fi, însă care stă împotriva intereselor sale, pentru ca această presă „universală" a ocolit să vadă blestemăţile ce se petrec în Rusia? Pentrucă în ce raport stau cei câţiva ovrei bruscaţi în Germania faţă cu miiloanele de victime căzute pradă balamucitilor roşii.

Răspunsul este simplu. Simpatia cu care presa kalmanilor priveşte cel mai ticălos regim din câte sau semnalat până astăzi în vreo ţară, simpatia aceasta nesfârşită este îndreptată către Soviete unde conceptia şi stăpânirea iudaică comandă celor 160.000.000 de sclavi creştini. Şi într'un regim care a făcut o revoluţie sângeroasă numai spre folosul a 2—3 milioane de ovrei şi celălalt care cu o pasnică revoluţie a expropriat 600.000 de „aleşi" în folosul celor 65.000.000 miloane de neamţi, să permitem kalmanilor să-l prefere pe primul.

Contra campaniilor de infamii — debitate îndeosebi de presa iudeo-franceză şi iudeo-anglo-saxonă — cari ţinteau la crearea unei atmosfere de sufocare a Germaniei — este ceiace se petrece în ziua de astăzi cu formidabila campanie de injurii la adresa Italiei mussoliniene — contra acestui războiu deschis de aceiaşi presă circumcisă, Hitler a înţeles să răspundă cu arma pe care o mânueşte cu îndemânare deosebită jidovul: boicotul.

Insă boicotul, pentru care presa internaţională a fagurilor a cheltuit munţi de hârtie ca să-i dovedească „barbaritile" în care s'a desfăşurat, n'a avut nici pe departe un gram de violenţă pe care totuşi ar fi meritat-o obrăznicia braueriior.

Fraţii Tharaud sosiră la Francfurt — o mecă a iudaismului — tocmai în preajma zisului boicot. In acest oraş — în ghetto-ul de altădată locuesc astăzi creştinii, ovreimea năvălind în centru, tot aşa ca la Bucureşti — o viaţă calmă îşi urma cursul normal. Din săptămâna boicotului contra negustorimei ovreieşti anunţată ca o intimidare a „universalei atlanţe" spre a înceta colportajiile fanteziste, s'a ajuns la o singură zi de boicot — o Sâmbătă. Aşa că:

„Boicotul a trecut peste oraş ca acele furtuni care se îndepărtează fără ploaie şi fără trăznete".

Străbătând mai departe Germania, cu acea scrutare caracteristică fraţilor Tharaud pentru aflarea adevărului, pretutindeni nu văd de cât o desăvârşită ordine şi un ritm de viaţă perfect normală. Nimic nu-ţi atrage — atenţia că te găseşti în „plină revoluţie hitleristă". Fraţii Tharaud spun ironic:

„Am avut desagreabilul neajuns să nu văd nimic din acele turburări pe cari le înşiră cititorilor săi presa iudaică universală şi pe cari, în dorinţa să emoţioneze opinia publică, ea le doreşte poate, în secret".

Si ceva mai departe:

„Ori cum ar fi judecată, revoluţia hitleristă n'are acel caracter sângeros şi pentru aceasta ea nu apare ca o revoluţie autentică, iertându-i-se mai puţin excesele sale, ca oricărei alte revoluţii".

Ascensiunea şi prăbuşirea ovreimei din Germania e caracteristica luptei de dominare de care sânt purtaţi mereu ahasveruşii.

Israel isbutise să-şi impună în legislaţia dela 1848 egalitatea de drepturi. Totuşi până în 1918 ei nu erau consideraţi drept cetăţeni adevăraţi alături de poulaţia germană. Deşi în anturajul Kaiserului se strecuraseră câţiva ovrei, mari potentaţi ai industriei, aceste câteva excepţii scoteau mai mult în evidenţă situaţia defavorabilă a lui Israel în societatea germană. Pentrucă un ovrei nu putea ajunge nici ofiţer, nici diplomat, nici magistrat, într'un cuvânt, nu putea ocupa nici un post în administraţia de stat. Neamul lui Iuda era înţărcuit într'un soi de ghetto moral în cari îl încercuiseră marii gânditori germani, Goethe, Herder, Kant, Hegel, Fichte, Schopenhauer sau făuritorul Germaniei moderne, Bismark.

Ovreimea s'a văzut silită să dea năvală în profesiunile libere. Inaintea venirii lui Hitler la cârma Reichului situaţia era desastruoasă. In corpul medical german — dacă se mai putea numi german — ovreii stăpâneau proporţii de 75% —80%. In barouri, spre pildă baroul din Berlin, numărau 80% din numărul avocaţilor. In sfârşit toate ramurile de activitate: presă, teatru, industrie începuse să fie dominate de ovrei.

Dar aceasta a mers pe nesimţite până la încheierea păcii. Marii beneficiari ai înfrângerii Germaniei au fost neamurile lui braunştein. Imperiul răsturnat, revoluţia aşează în fruntea republicii social-democraţia şi odată cu ea, infiltraţia iudaică începe viguros, chiar în încheieturile statului german. Vechii funcţionari ai Imperiului, cari nu găseau nici un sprijin în noul regim şi pe care-l dispreţuiau, demisionează o parte scârbiţi iar restul lor este forţat să părăsească posturile ocupate.

In aceste rostogoliri de situaţii, ovreii se îmbulzesc în gloată în slujbele vacante. Magistratură, profesorat, diplomaţie înalte posturi administrative, toate sânt acaparate de Israel.

Când germanii, ameţiţi de dezastrul războiului, au deschis ochii au văzut cu groază că ovreimea cucerise în Stat o influenţă excepţională. De aici reacţiunea explicabilă a naţionaliştilor:

„Când ai trăit puţin în Germania şi ai constatat cu ochii tăi locul pe care jidovii îl ţineau în comerţ, în bancă, în profesiunile libere, în politică şi administraţie, nu poţi fi deloc surprins că germanii au simţit într'o bună zi nevoia să se protejeze contra năvălitorilor".

Să se mulţumească numai cu aceasta situaţie cu totul excepţională era prea puţin. O propagandă comunistă — paralel cu acapararea întregei vieţi de stat — porni să se desfăşoare într'un ritm de o violenţă puţin obişnuită pe tot întinsul Germaniei. In armata roşie a frontului comunist, toate locurile de comandă — comandă de unde plecau sugestiile— erau în mâna lui Israel.

In acest chip, nemulţumiţi cu ceeace câştigaseră sub social-democraţia iudaizantă, asaltul pentru fericirea Germaniei cu o republică sovietică era organizat de o ovreică, Roza Luxemburg, şi de un consângean al ei, Karl Liebknecht.

Intr'un moment de reculegere, poporului german i s'a perindat prin faţă spectrul nenorocirilor ce aveau să urmeze unui astfel de regim.

Şi-au început să-şi amintească germanii... Au început să-şi aducă aminte că în timp ce armata germană se sbătea în criza supremă a războiului, jidovul Kurt Eisner, la prima generaţie pripăşit între hotarele ţării, organiza greva generală a lucrătorilor spre a lovi în proiectata ofensivă a generalului Ludendorff. Şi-au amintit că acest Kurt Eisner intronase la Münich un stat sovietic şi că în locul prinţilor de Wittelsbach se introdusese el. Cum se putea trece peste insultele acestui derbedeu ovrei aduse ofiţerimii bavareze care patru ani suferise martiraţul tranşeelor? Şi cum se putea trece peste batjocura celuilalt ovrei, haimanaua E. Levine, haimana fugită din Rusia în 1905 şi care luase, după asasinarea lui Eisner, conducerea sovietului bavarez, introducând metodele demne de banditi Moscovei?

In faţa acestui cortegiu de nenorociri, germanii şi-au căutat un fuhrer. Inălţarea lui Hitler în postul suprem de conducere corespundea dorinţei unanime a poporului german. Hitler n'a venit nici cu loviturî de stat şi nici cu violenţe ce caracterizează revoluţiile autentice. Ajuns la locul de răspundere, tot ce întreprinde împotriva jidovilor este să-i redeschidă ghetto-ul din care evadaseră în 1848 ca să-i aducă la vertiginoasa ridicare din 1918. Ovreilor li s'a interzis funcţiunile la stat, iar în celelalte ramuri de activitate s'a introdus principiul proporţionalităţii: 1% ovrei la 99% germani.

Aceste lucruri sunt constatate de Jérôme şi Jean Tharaud, scriitori crescuţi la şcoala naţionalismului francez, cari n'au admiraţie pentru regimul hitlerist şi cari ca orice francez ce-şi iubeşte ţara ar dori poate o Germanie desmembrată. Dar ca orice jertfitori pe altarul adevărului, ei nu s'au bucurat şi nici nu se vor bucura de atenţia lui Israel, deşi, necunoscând ce-i ura, privese cu simpatie, de multe ori, necontenitul sbucium al „neamului ales".

E. Boroianu

Note, polemici, înfierări

Bietul iobag

Robul lui Dumnezeu poate, dar și al d-lui Pauker dela Adevărul jalnicul iobag Tudor Teodorescu-Brauer (nu Braniște, cu siguranță), își oferă, ca să compenseze salariul de foame ce i se dă în casa unde e sabatzgoim, își oferă, zic, ce poate și el — adică mici efluvii de personalitate... Căci se știe acum, după ce Sfarmă Piatră a publicat lista completă a salariilor, că în instituția în care stilistul Saniel Labin de pildă încasează, numai leafă, exact 100.000 lei lunar, iar cugetătorul Beno Braunstein suma de 52.000 lei pentru o lună de cugetare, nenorocitul fiu de popă Tudor Teodorescu-Brauer, prostituat... cu trei „organe" deodată (vreau să zic: Adevărul, Dimineața și Cuvântul liber), nu este admis să mănânce decât pentru suma de vreo 10.000 și câteva sute de lei pe lună... Atunci, ca să umple ce mai lipsește din salariu, bietul Teodorescu se umflă cât poate pe scaunul lui, închipuindu-și mă rog, că e „cineva"... Știați d-voastră astfel că în țara românească astăzi toată lumea nu se ocupă decât de el? Parol! Ne-o spune singur și, — sincer, — ne înduioșează...

Tipul, dealtfel, obicinuește mai totdeauna să pună discuția cam așa:

— „...D. Goga se deosebește de mine în orice caz prin aceea că... Și urmează deosebirile dintre el... și „Goga". Sau:

— Eu i-am spus lui George al Angliei, încă de pe când trăia... Și urmează ce i-a spus el, lui George al Angliei...

In sfârșit, când vrea să fie mai conciliant, individul nu se sfiește să ne încredințeze că:

— „...Aș asculta bucuros chiar răspunsul d-lui Mussolini, dar ce credeți că ar putea să-mi spună?... Cam ce-mi spune și A. C. Cuza care..."

...Și așa! Așa, toate polemicile lui...

Astăzi tipul ține morțiș că toate foile noastre n'au apărut decât, numai așa, ca să-l bată pe dumnealui la popò! (sau la cap — confuzie posibilă). Pentru asta noi știam că ne ajunge numai vârful unui singur picior — și asta din când în când numai, când vrem să mai facem haz... Dar el crede altfel!

E fericirea lui — pentru care d. Pauker de altfel (după ce-l prostituiază cu trei organe!) nu-i plătește decât... tot 10.000 (și câteva sute de lei pe lună!).

Oamenii noștri de dreapta însă, se pare într'adevăr că nu fac decât asta... Se adună din când în când prin colțuri și pun la cale câte-o gazetă naționalistă... contra lui Tudor Teodorescu-Braniște!

Mă băete!... — vino-ți în fire... Nimeni n'are nimic cu tine! Iar dacă vreunul face vreo glumă, ca să te sperie, și te amenință —tu nu te speria!... N'o să ți se întâmple niciodată mai mult decât azi: o să râdem, de câte ori ai să scrii.

Ce Dumnezeu! Dă-ne voe și nouă — măcar atât...

Sandu Tudor, Văcărești

Avatarurile lui Sandu Tudor, cunoscutul prinzător de îngeri dela „Credința" ovrelului Margulius, sunt fără egal de triste.

Poet mistic, matrod, maniac religios, comunist, liberpansist, șantagist, pușcăriaș, Tudor e, (sau a fost) deopotrivă, naționalist. Ne amintim că, purtând subsuoară o sacră fițuică literară, a bătut odată, adică de mai multe ori, scările „Calendarului" ca să convingă pe Nichifor Crainic că el, hotărît, era calendarist, îl iubea, și că l-ar fi iubit infinit mai mult, evident, dacă Lar fi dat un colț, un colțișor, o stinghe de masă în redacția marelui ziar naționalist.

Acum Sandu Tudor e altceva și totuși aceeași veche lichea. Fost și național-creștin, ocnașul se întoarce de data aceasta contra cuzismului, și picioarele de care au atârnat mărțișoarele Văcăreștilor, varsă călimări întregi de cerneală peste numele lui A. C. Cuza. Sandu, cu articolele lui de un leu, vrea pur și simplu să-l desființeze.

Este, însă, zadarnic, —o să se convingă și el — fiindcă A. C. Cuza nu „mișcă", nu plătește De data aceasta borfașul a cumpărat un pont prost.

Fișa . . . Ciuley

Liviu Ciuley, asasinul prezumtiv al curtezanei Tita Cristescu, a fost pus în libertate.

Liviu Ciuley e mason gradul 32 în „loja română unită", condusă de judecătorul G. Grigoriu. In conventul din Decemvrie 1935 el a fost ales mare tezaurar al marei loji din str. Câmpineanu 45.

Liviu Ciuley este totodată și ajutorul ing. M. Cioc în loja „Isis" de subt obediența marelui escroc Jean Pangal.

Este, deci, explicabil de ce e atât de sigur de sine ing. Ciulei...

Interviewul D-rului Lupu

D. dr. Lupu, într'un interview incoherent și bahic și violent ca un sughiț, ne povestește că, ducându-se el la Severin, s'a trezit deodată la... Nürenberg, între steaguri hitleriste și între cămășile albastre cu svastici încârligate, care, ele, cămășile și steagurile și încârligatele, umblau pe stradă așa, forfota, stârnind un vacarm îngrozitor și ocupând centrul orașului... Turnu-Severin.

Asta, firește, l-a indignat pe dânsul foarte mult, drept care a protestat cu elăbuci la bot în „Dimineața" contra germanilor lui Nichifor Robu, contra neamțului de Goga, contra teutonului de A. C. Cuza, contra tuturor, chiar și contra mehedințenilor, cari, impii, „lasă să fâlfâie steagul lui Hitler peste cimitirele noastre de război"...

Iată, așa a văzut și declarat tulburat vicepreședintele unui partid de guvernământ.

Dar, sceptici, veți întreba: are martori? Eu cred că da, cel puțin doi: cei cari l-au dus și l-au adus pe doctor dela „Nürenberg", pe brate, în stare de ebrietate... și, poate, chiar chelnerii dela barul Athené-palace-ului...

Saturn...

Au început eliminările din rândurile albastre ale partidului național-creștin...

Era, într'adevăr, prea mult tineret svăpăiat într'un partid de ordine care, cum bine spune „Țara Noastră", nu urmărește desarmonia socială și detestă ura de rassă! Uite, atâtea virtuți, numeroși naționaliști autentici și vechi ca d. Jenică Atanasiu, ca d. Negri, ca d. Al. Codoș, etc. cari, știți, de atâta timp „luptă și dăi, dăi și luptă și dăi"... subt svastici, atâția băeți buni, prin urmare, erau condamnați să vegeteze tocmai din pricina aglomerației de lănțieri...

Prietenului dela Zürich

Un anonim, prieten devotat al uriașului *„Sfarmă Piatră"*, ne trimite cu o regularitate impresionantă știri și un foarte interesant material documentar din Zürich.

Uriașul îi mulțumește.

Obrăsnicii democratice

Se pare că la cursurile de străjeri ale O. E. T. R. — viguroasa organizație de tineret patronată de M. S. Regele — un domn profesor sau doi domni profesori cu o înțelegere mai subțire a rostului lor acolo, au ținut elevilor câteva prelegeri de pedagogie cetățenească.

Aflăm lucrul acesta din „Dreptatea". Ce au spus profesorii tineretului străjer? Că țara e grav intoxicată de politicianism. Că salvarea țării poate veni numai dela o transfigurare morală și subt comanda unui om.

Deci, nimic subversiv. Deci, niciun cuvânt ca să zicem așa, obscurantist. Dimpotrivă. Constatările acestea sunt foarte luminoase și se desprind din cel mai autentic spirit european, fiind fără îndoială, Europa anarhizată de democrați, străbate acum în mod egal fazele unui proces adânc de gândire și simțire comună: revenirea la ideea de autoritate, de ordine.

Dreptatea, — deci d. Ion Mihalache și Lupta, — deci d. Albert. D. Fagurmann, complectându-se, ca întotdeauna, reciproc dau însă alarma că... asemenea idei își fac loc și în organizația Majestății Sale „O. E. T. R.".

Cu ce drept? De când Albert Mihalache și Ion D. Fagurman cenzori peste organizațiile create de Suveran, tocmai pentru reconstruirea morală cu idei, cu oameni noi a țării?

„Calendarul" n'a murit!

Așa dar „Calendarul" n'a murit. „Calendarul" trăește, așa cum știți, greu, subt genunchiul de smeu al stăpânirii, dar el e încă viu. Răsuflă. Vestea aceasta, nouă, cari am scris și mi se pare, scriem chiar și acum în paginile lui de vălvătăi, ne-o dă din țară „Calendarul" tineretului învățătoresc, scos de admirabilul nostru calendarist George Beuran dela Lipova.

Bănuim că d. Beuran și-a intitulat splendidul său almanach, pe care îl găsii pe biuroul lui Nichifor Crainic, simbolic „Calendarul".

A, dacă ar fi așa, dacă bănuiala ar fi adevăr, ne-ar... părea rău, am fi geloși, fiindcă „Sfarmă Piatră" care e băiatul drept al „Calendarului", ar fi preferat să poarte el numele tat'său dacă, bine înțeles, s'ar fi gândit nițel când s'a scuturat din basm și s'a botezat...

O idee

„Lupta" celor doi Dillingeri ai noștri din Sărindar, Albert și Emil, ne propune să ne schimbăm numele din „Sfarmă Piatră" în „Frînge oase".

Frînge oase, în loc de Sfarmă Piatră?

Mărturisim rușinați că până acum nu ne-am gândit la asta.

A, dar ideea, acum vedem și noi, nu e rea de loc. „Frînge oase"... scris așa... cu roșu, ar putea fi, într'adevăr, un titlu frumos și, pentru zilele astea, chiar un foarte nimerit program!!

„Intransigență"

La întrunirea frontului românesc dela Eforie marele patriot, d. Costică Anghelescu, a protestat violent contra societății spoliatoare Titan, Năndrag, Calan.

Foarte frumos, dar de ce n'a protestat bunul român și contra celorlalte întreprinderi ale d-lui Ausnit? Impotriva firmei „Socomet", de pildă, unde e și d. Mircea Vaida, fiăcăul lui Niculae...

D. Vaida mason ?

D. Vaida, la a cărui vârstă albă noi privim cu emoție și cuvenită venerație, a declarat categoric precum se știe, că d-sa nu e antisemit. In privința aceasta, așa dar, nicio îndoială nu mai e. Dar d. Al. Vaida care dorește și pe drept cuvânt — să nu fie taxat, așa, drept huligan, rămâne totuși, după proprie prefințâ, un naționalist.

Noi ne bucurăm, firește și sîntem fericiți chiar numai cu atât, cu puținul acesta care, oricum, dela o personalitate de porportiile lui este destul de mult.

Credem, deci că d. Vaida e, într'adevăr, un venerabil naționalist și nici nu încercăm acum să ne îndoim în vreun fel de sinceritatea sa, fiindcă am fi niște necuviincioși.

Alții, însă, oameni cari de sigur nu-l iubesc pe fostul prim-ministru, lansează infamia că d. Vaida Voevod ar fi mason...

Păi, e posibil domnilor?!

A, bine, așa, dacă e vorba să credem orice, iată noi avem în privința asta lucruri mai precise: chiar buletinul oficial — secret — al francmasoneriei franceze, intitulat „COMPTE RENDU DES TRAVAUX DU GRAND ORIENT" din 1921, care la pag. 9 spune:

„FRATELE: MARCEL HUART SEMNALEAZA CA LOJA: „L'EFORT" AL CAREI VENERABIL . . ESTE, A INITIAT MAI MULTE PERSONALITAȚI IMPORTANTE DIN ROMANIA, INTRE CARE FRATELE . . VAIDA VOEVOD, FOST MINISTRU".

Eh, vedeți, un document oficial, dar noi tot nu credem! Cum l-am putea crede?!

N'ar strica, însă, dacă această integrală și neclintită credință a noastră în curățția naționalistă a d-lui Vaida, ar fi întărită și cu o lămurire o desmințire, ceva, din partea dânsului.

Am astupa astfel gura de Târgoviște a calomniatorilor, și tot românul ar progresa!

Simptom...

„Mișcarea", ziarul secret al partidului republican georgist, a început să publice acum buletinele personale ale d-lui col. Beck.

.. Ceeace înseamnă că d. Ciuley Brătianu a sosit de curând dela Varșovia !

Pentru prieteni și adversari

Numărul trecut al revistei „SFARMA PIATRĂ", după numai două zile dela apariție, s'a epuizat complet în Capitală.

Am atins tirajul de 17.800 foi săptămânal.

Mult, e drept, dar e adevărat!

La începutul lunei Februarie va apare volumul de eseuri

PUNCTE CARDINALE IN HAOS

de

NICHIFOR CRAINIC

Editura „Cugetarea"

Sfarmă Piatră

Stânga :
PARADISUL SOVIETIC

Die (Brenessel)

Dreapta :
Intre pești : — Păzea, exproprierea...

(Guerin Meschino)

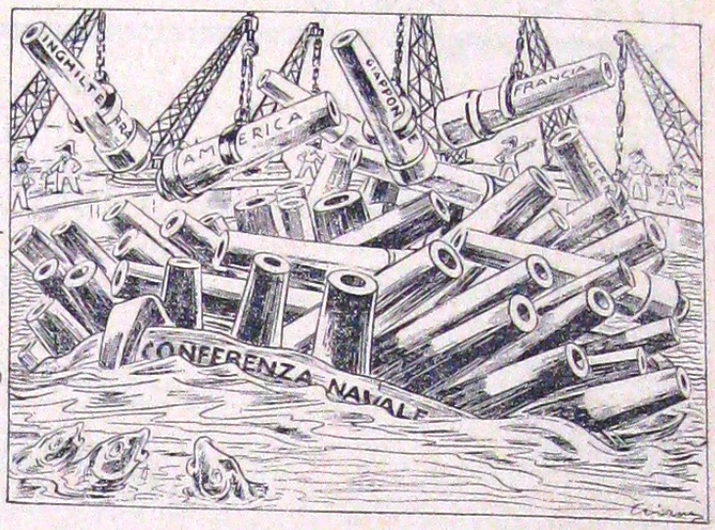

HERRIOT IUBEȘTE PE ORICINE DE DRAGUL PUTERII.

.. Și s'a decis să-și instaleze inima într'o vitrină...

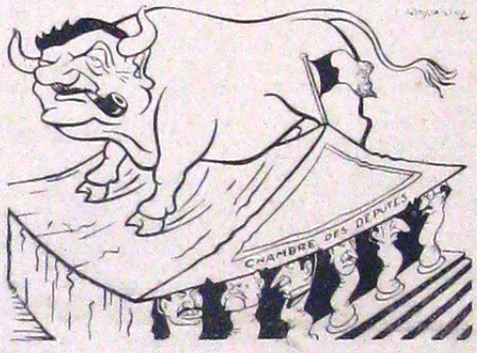

Boul pe acoperiș. (Gringoire)

LA SORBONA

Prof. Gaston Jèze se apără de barbariile studenților francezi !
(Guerin Meschino)

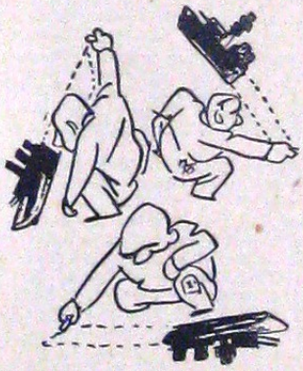

Conferința LIMITĂRII armamentelor navale dela Londra care e, in realitate, conferința SPORIRII navale...
(Tokio Pakkon)

DALADIER, UCIGAȘUL DELA 6 FEBRUARIE, A FOST ALES PREȘEDINTELE RADICAL-SOCIALIȘTILOR.

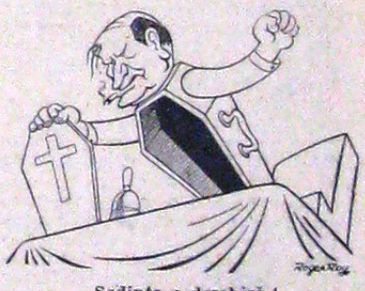

Ședința e deschisă !
(Gringoire)

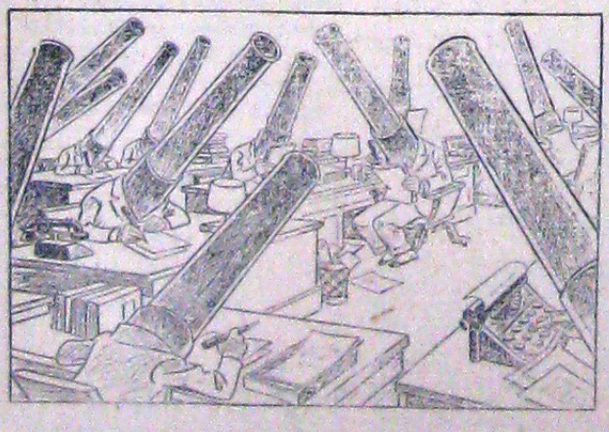

Stânga :
Redacția ziarului englez Times...

(Guerin Meschino)

Dreapta : **FARISEUL**
Unchiul Sam : — Slavă Domnului, că eu nu sînt ca europenii!

(Die Brenessel)

TIPOGRAFIA ZIARULUI „UNIVERSUL", BUCUREȘTI, STR. BRFZOIANU, 23—25